СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 6.45, 19.42, 12.57;
Віцебск — 6.34, 19.34, 13.00;
Магілёў — 6.35, 19.32, 12.57;
Гомель — 6.32, 19.29, 12.57;
Гродна — 6.59, 19.59, 13.00;
Брэст — 7.03, 19.57, 12.54.

МЕСЯЦ:
Маладзік
3 красавіка.

ЗВЯЗДА

31 САКАВІКА 1992 г.
аўторак № 65 (21843)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 50 кап.

РОЗГАЛАС

ЗАБАРОНЕНЫ ВЫВАЗ ФУТРА І СКУРЫ

Гэта зроблена пастановай Савета Міністраў РБ «Аб мерах па папярэджанню вывазу з рэспублікі скураной і аўчынна-футравай сыравіны ў сувязі з крытычным становішчам у забеспячэнні гарбарных, абутковых і футравых прадпрыемстваў і аб'яднанняў сыравінай і матэрыяламі і з мэтай загрузкі іх вытворчых магутнасцей, а таксама задавальнення патрэб насельніцтва ў абутку.

У адпаведнасці з гэтай пастановай у 1992 годзе прыпыняецца вываз сельскагаспадарчымі і іншымі прадпрыемствамі і арганізацыямі, незалежна ад формы іх уласнасці, за межы Беларусі скураной і футравай сыравіны, нарыхтаванай у рэспубліцы.

Дзяржаўны камітэт па знешніх эканамічных сувязях павінен ануляваць раней выдадзеныя ліцэнзіі на экспарт у 1992 годзе ўсіх відаў скураной і футравай сыравіны, закупленай у сельскагаспадарчых і іншых прадпрыемстваў і арганізацый рэспублікі.

Міністэрству сельскай гаспадаркі і харчавання трэба забяспечыць размяшчэнне дзяржаўнага заказу на пастаўку ў 1992 годзе скураной сыравіны прадпрыемствам і аб'яднанням канцэрна «Беллегпрам».

Аблвыканкомы павінны садзейнічаць размяшчэнню і выкананню ў поўным аб'ёме гэтага дзяржаўнага заказу і здачы скураной сыравіны, нарыхтаванай ад забою жывёлы ў калгасах і саўгасах, прадпрыемствам і аб'яднанням канцэрна «Беллегпрам» і нарыхтоўчым арганізацыям Белкаапсаюза.

Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання сумесна з канцэрнам «Беллегпрам» на працягу двух тыдняў абавязана падрыхтаваць і прадставіць Дзяржэканомплану і Дзяржаўнаму камітэту па знешніх эканамічных сувязях разлікі неабходнай колькасці валютных сродкаў для набыцця ветэрынарных прэпаратаў, хімічных матэрыялаў і запасных частак да імпартнага тэхналагічнага абсталявання для патрэб прадпрыемстваў і арганізацый указаных міністэрства і канцэрна.

Дзяржэканомплану даручана ўнесці ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь прапановы аб удакладненні квот на экспарт скураных паўфабрыкатаў, скураных тавараў і вырабаў з іх на 1992 год.

Фермерызацыя працягваецца

ШКЛОЎ. На сённяшні дзень Шклоўскі раён — прызнаны ў Магілёўскай вобласці лідэр па стварэнню фермерскіх гаспадарак. Зараз іх налічваецца больш за паўсотні, але на кожным чарговым пасяджэнні райвыканкома разглядаецца па некалькі заяў ад жадаючых стаць уласнымі гаспадарамі. Не выключана, што такая «фермерызацыя» звязана з актыўнай работай у парламенце Рэспублікі Беларусь дэпутата ад Шклоўскага раёна Аляксандра Лукашэнкі.

Адна баба сказала

Як паведамляюць з Камароўкі, шматразовыя купоны будуць уведзены ў маі. Можна меркаваць, з 1 мая (агульнавядомая любоў урада да першага дня месяца).

Гэтую інфармацыю перадала вашаму карэспандэнту адна жанчына з Прыбалтыкі, якая гандлявала світэрамі ля ўваходу на Камароўскі рынак.

Сапраўдны час увядзення ў абарачэнне шматразовых купонаў трымаецца ў тайне. Вядома толькі, што яны будуць мець выгляд грошай. Калі супаставіць заявы адказных работнікаў, якія гавораць аб бліжэйшым часе, і вельмі развітую інтуіцыю народных мас, то схіляешся да думкі аб маі. А ўвогуле, трэба пачакаць.

С. ШАЎЦОЎ.

«Ці патрэбны мы Беларусі?»

У рэдакцыю прыйшло пісьмо ад групы афіцэраў-беларусаў, лётчыкаў і тэхнікаў вайсковай часці Далёкаўсходняй ваеннай акругі. У пісьме выказваецца занепакоенасць сваім лёсам: «Мы зараз не па сваёй ахвоце апынуліся за межамі Рэспублікі Беларусь, але ўсе мы лічым сябе грамадзянамі Беларусі, і ніводзін з нас не згадзіўся прымаць прысягу на вернасць Расіі, якую нам спрабавалі навязаць у студзені гэтага года. Цяпер незразумела, чые інтарэсы мы абараняем на Далёкім Усходзе Расіі? СССР? СНД?»

Далей у пісьме гаворыцца, што фактычна афіцэры-беларусы служаць у арміі замежнай дзяржавы.

Выхад, які прапаноўваюць апошнія, адзіны: абмен афіцэраў з ЧБВА, якія не з'яўляюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь.

Гэта не адзінае такое пісьмо і не адзіны падобны зварот. «Звязда» ўжо ўдзяляла даволі шмат увагі такім пытанням. Але да гэтага часу ніхто не ведае, што рабіць з ваеннаслужачымі-беларусамі, якія жадаюць служыць на сваёй зямлі. Мы пакуль не гатовы ім прапанаваць нешта канкрэтнае.

Аляксандр КОКТЫШ.

ШАНОЎНЫЯ ЧЫТАЧЫ!

Нягледзячы на значны кошт нашай газеты, колькасць яе падпісчыкаў з кожным днём усё павялічваецца. З красавіка на «Звязду» падпісалася яшчэ 70 чалавек. Прыемна, што беларусы не даюць знікнуць адзінай штодзённай беларускамоўнай газеце, якая не шукае ў цяжкай сітуацыі лёгкага выйсця і нават рэкламу (у адрозненне ад іншых газет) друкуе толькі на роднай мове.

Мы імкнёмся зрабіць «Звязду» палітычна незалежнай, спадзяёмся, што яна ўсё больш будзе чытацца ў коле сям'і, а не на мітынгах.

Для тых, хто яшчэ не стаў нашым прыхільнікам, нагадваем: наш індэкс 63850, падпісная цана на месяц — 10 рублёў 40 капеек (з разліку на год 124 рублі 80 капеек). Раім паспяшацца, бо падпісная цана можа ўзрасці.

Рэдакцыя.

Учора ў Заслаўі пад Мінскам пачалася нарада міністраў аховы здароўя і галоўных санітарных урачоў СНД. Будуць абмеркаваны міждзяржаўныя пагадненні ў галіне аховы здароўя, праграма супрацоўніцтва і іншыя праблемы.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

Вашы пісьмы не чытаюць і тэлефон не праслухоўваюць. Без санкцыі пракурора

На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае міністр сувязі Рэспублікі Беларусь Іван ГРЫЦУК

— Іван Міхайлавіч, я прысутнічаў на сесіі Вярхоўнага Савета, якая зацвердзіла вас на пасадзе міністра. Вы намалявалі тады вельмі прывабную карціну стану спраў у галіне, яе цудоўных перспектыў, чаго дэпутаты яўна не чакалі на фоне таго хаосу і развалу, якія ўжо відаць былі паўсюдна. Адсюль і вынік: вас зацвердзілі амаль аднагалосна...

— А ў вас што, узнікла думка, быццам я займаўся лакіроўкай рэчаіснасці? Лічу, трыбуна Вярхоўнага Савета не тое месца, дзе можа прайсці такі варыянт, але і не тое месца, дзе чалавек у маім становішчы — кандыдата ў міністры — павінен плакаць у камізэльку, ставіць перад дэпутатамі праблемы. Гэта іх прэрагатыва, а мая — вырашаць пытанні. Інакш, як кажуць, злазь з даху і не псуй гонту.

Так, я адчуваў сябе ўпэўнена, таму што за маёй спінай былі калектыў і канкрэтныя справы. За пяцігодку, з 1986 па 1990 год, мы далі насельніцтву 750 тысяч тэлефонных нумароў. За гэты час мы зрабілі столькі ж, як за папярэднія пятнаццаць гадоў. Можаце думаць, што хочаце, але я ганаруся такім фактам: сувязь Беларусі развівалася найбольш дынамічна ва ўсім былым Саюзе. Для параўнання прывяду такія лічбы — суадносіны паміж Украінай і нашай рэспублікай выглядаюць як 2,5:1. Але ж там насельніцтва 50 мільёнаў, а ў нас — 10.

— І ўсё ж, мне здалося, вы не зусім прадбачліва заявілі, што праблема тэлефанізацыі Беларусі будзе вырашана ў бліжэйшыя пяць гадоў. Я тады падумаў: во, як добра — Гарбачоў паабяцаў да 2000 года даць усім кватэры, а Грыцук — паставіць у іх тэлефоны...

— Іронію вашу прымаю і разумею, але я не прымаю і не разумею логікі пралетарыя-ўтрыманца, якому кватэры дае Гарбачоў, а тэлефоны — Грыцук ці Сідараў. Гэта міф пра пана, на якога можна пераласці ўласныя грахі і адказнасць. Вы ніколі не задумваліся над тым, чаму гэта нашы правадыры — геніяльныя толькі пры жыцці, а пасля смерці ўсе яны дурні і нікчэмныя людзі, вялі нас, такіх разумных, не туды, куды мы хацелі?

Прыміце гэта ў якасці рэплікі.

— Згодзен. А па сутнасці?

— А па сутнасці пытання адкажу так. У той сістэме адносін, якая існавала, наша міністэрства сувязі, лічу, выпрацавала аптымальныя тактыку і стратэгію развіцця галіны, з поспехам выкарыстоўвала як сілу каманднa-адміністрацыйнай сістэмы, так і яе слабасці. Раней мы атрымлівалі з бюджэту 60—70 мільёнаў рублёў (гэта капейкі), а ўводзілі ў дзеянне, давалі прадукцыі, аказвалі паслуг са штогадовым ростам на дзесяткі мільёнаў рублёў. Для параўнання: на 1992 год нам выдзелены 51 мільён рублёў, а будаўніцтва адной тэлефоннай станцыі на 10 тысяч нумароў абыдзецца ў 100 мільёнаў. Зараз адзін нумар тэлефона каштуе 10 тысяч, а мы бяром за яго ўстаноўку толькі 600 рублёў. Мы падлічылі, што калі ў гэтым годзе здадзім 100 тысяч тэлефонаў, то нам дадаткова спатрэбіцца 940 мільёнаў рублёў. Таму з усёй адказнасцю гавару: тая праграма, якую я выклаў дэпутатам, была рэальная. Але жыццё, баюся, паламае яе канчаткова. Мы, як і ўсе вытворцы тавараў і паслуг, аказаліся заложнікамі лібералізацыі цэн. Трагізм сітуацыі ў тым, што яны, таваравытворцы, не ў стане ні рэалізаваць тавар па высокіх цэнах, ні знізіць іх, каб не стаць банкрутамі. А таму ідзе вымушанае скарачэнне вытворчасці і рабочых.

— Вы бачыце нейкае выйсце з тупіка? Можа, яно ў прыватызацыі галіны, разбурэнні манапалізму?

— Пошта ва ўсім свеце — дзяржаўная, што звязана з забеспячэннем тайны перапіскі. Але гэта толькі адна з галін нашага міністэрства. У яго падпарадкаванні знаходзяцца міжнародная і міжгародняя, гарадская і сельская тэлефонная сувязь, тэле- і радыёкамунікацыі, спецсувязь, паштовыя перавозкі, спецыяльны будаўнічы трэст. Дык вось, лічу, што будаўніцтва і эксплуатацыю тэлефонных станцый можна і трэба прыватызаваць. Напрыклад, буйны мікрараён у горадзе стварае акцыянерную ці прыватную кампанію для гэтых мэт. Зараз мы распрацоўваем праект сотавай тэлефоннай сеткі сумесна з амерыканцамі для горада Мінска і Мінскага раёна. Тады можна будзе пазваніць з кішэннага тэлефона альбо з машыны. Магчымы варыянты нейкага ўдзелу камерцыйных структур у стварэнні электроннай, на аснове факсаў, пошты. Плануем ахапіць ёй усе абласныя і раённыя цэнтры. Павінен сказаць, што справа гэта цяжкая, мы прапаноўвалі замежнаму капіталу долю да 80 працэнтаў, але ахвотнікаў не знайшлося.

Не бачу пакуль перспектыў у прыватызацыі дастаўкі пошты. У нас 180 паштовых вагонаў. Ну, купіце вы адзін вагон, а што з ім рабіць? Дарэчы, раней ён каштаваў 250 тысяч рублёў, а зараз каля 5 мільёнаў. Тое ж самае можна сказаць і па аўтатранспарту. У нас пяць тысяч машын і яшчэ арандуем 300 таксі. Да 25 сакавіка за 1 гадзіну плацілі таксапарку 50 рублёў, а цяпер — за тую ж гадзіну 150 рублёў. І гэта толькі за адну машыну. Таму мы будзем вітаць любую ініцыятыву па прыватызацыі, калі яна будзе на карысць людзям.

— А як з тэлебачаннем і радыё? У некаторых гарадах глядзяць праграмы Санкт-Пецярбурга, польскую, працуюць кабельныя каналы.

— Раней у некаторых гарадах — Брэсце, Баранавічах, Мінску і іншых — стаялі так званыя глушылкі. Зараз іх магутнасці свабодныя, і там, дзе гэта магчыма, іх переналадзілі на перадачу беларускіх радыёпраграм. У выніку рэканструкцыі перадаючай тэлесеткі ў Брэсце, Гродна і Віцебску людзі маюць магчымасць глядзець тэлеперадачы з Санкт-Пецярбурга. Але ў Мінску, напрыклад, выкарыстоўваць маламоцную апаратуру немэтазгодна. Чаму? Таму што можна ахапіць толькі адзін-два раёны горада. А наконт камерцыйных каналаў і кабельных сетак — справа гэтая перспектыўная. Як і тое, што ў раёне Салігорска, дзе зараз мёртвая зона прыёму, трэба будаваць тэлецэнтр. Але для гэтага трэба 25—30 мільёнаў рублёў, а тэлебачанне нам ніякага прыбытку не дае. Наадварот, узнікла пагроза адключэння маскоўскіх каналаў, за якія трэба плаціць, а рабіць гэта няма каму. Тут патрэбна рашэнне на дзяржаўным узроўні.

— Іван Міхайлавіч, разумею, цэны закранулі ўсіх, але ж міністэрства таксама ўзняло іх. Дзе ж прыбыткі? І ў каго? Можа, апарат такі вялікі, што «з'ядае» іх?

— Апарат міністэрства 85 чалавек. З прыбіральшчыцамі, машыністкамі, іншым тэхнічным персаналам. Гэта на 60 тысяч працуючых у галіне. Дзесяць гадоў назад ён складаў 260 чалавек. А цяпер аб прыбытках. Іх дае міжгародняя тэлефонная сувязь. Раней мы іх пераразмяркоўвалі і пакрывалі

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Незалежнасць — не крык аб незалежнасці

Свае нататкі з алма-ацінскай Кансультатыўнай нарады Старшынь Вярхоўных Саветаў дзяржаў — удзельніц СНД хачу пачаць з горка-эмацыянальнага прызнання Старшыні ВС Расіі Руслана Хасбулатава, што прагучала ў час прэс-канферэнцыі. Распад Саюза ён назваў гістарычна-трагічнай падзеяй, якая мала каму нясе радасці. Але дарогі назад няма: поезд пайшоў, а ўслед за ім разабралі рэйкі і нават выраўнавалі зямлю, каб і знаку не засталося.

У роспачы і няпэўнасці засталіся мільёны людзей, лёсы якіх глыбока перапляліся, паўрасталі ў тыя землі, якія зараз аказаліся ледзь не замежжам. Але якой бы моцнай ні была настальгія па ранейшаму, цяпер болей трэба думаць пра будучыя дарогі, пра пракладку новых рэек, бо цягнік не павінен ісці ў нікуды. І тыя структуры, што ўзнікаюць сёння — няхай не лепшыя, няхай пакуль недасканалыя, — усё ж павінны засцерагчы нас ад суцэльнага бездарожжа, ад злых, крывавых канфліктаў, што здараюцца ў крытычных сітуацыях.

Адной з такіх структур удзельнікі нарады і палічылі

ПАВЕДАМЛЯЕМ ПАДРАБЯЗНАСЦІ

створаную імі Міжпарламенцкую асамблею, якая павінна стаць спробай скаардынаваць намаганні вышэйшых заканадаўчых органаў дзяржаў, што ўвайшлі ў СНД, — каб не ўсчалося будаўніцтва безлічы персанальна-нацыянальных «чыгунак», шырыня рэек якіх не будзе састыкоўвацца.

А гэтыя несастыкоўкі могуць узнікаць літаральна ў любой сферы.

— Давайце возьмем грашова-крэдытную палітыку, — Мікалай Кузьміч, першы намеснік старшыні Нацыянальнага банка Беларусі (ён уваходзіў ў рабочую групу), прапанаваў аналіз таго, што яму бліжэй. — Калі не будзе, напрыклад, узгодненасці паміж дзяржавамі, што знаходзяцца пакуль у адзінай рублёвай зоне, у пытаннях працэнтнай палітыкі, адна з дзяржаў возьме і знізіць узровень працэнтных ставак, чым імгненна выкліча на сябе грашовы шквал, што абваліцца з іншых рэспублік. Гэты шквал можа нават знесці дзяржаву. У адваротнай сітуацыі (падняўшы гэты ўзровень) можна абрынуць свае рублі на суседзяў. Можна назваць гэта нядобрасуседскімі адносінамі, а можна і працей...

— Пірацтвам, напрыклад.

— Не вельмі дыпламатычна, але так яно і ёсць...

Роля асамблеі — стаць кансультатыўным інстытутам для разгляду праектаў дакументаў, што ўяўляюць агульны інтарэс для сумеснага абмеркавання найбольш вострых праблем. Структура яе будзе фарміравацца парламенцкімі дэлегацыямі з ліку дэпутатаў і кіраўнікоў вышэйшых заканадаўчых органаў.

Украінская дэлегацыя, як вядома, такую прапанову не падтрымала. Чаму? Кіраўнік дэлегацыі Старшыня ВС рэспублікі Іван Плюшч растлумачыў гэта так:

— Міжпарламенцкае супрацоўніцтва, вядома ж, неабходнае, і Украіна ўсяляк падтрымлівае яго, будзе імкнуцца развіваць. Але калі гаварыць наконт форм, то пра асамблею пакуль гаварыць ранавата. Так, патрэбна міжпарламенцкая інфармацыйна-даведачная служба, і мы падпісалі пратакол аб распрацоўцы праекта палажэння аб ёй. Мы падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве пастаянных камісій і камітэтаў з удзелам спецыялістаў, экспертаў, кансультантаў усіх узроўняў. Менавіта яны і павінны выпрацоўваць формы супрацоўніцтва, а не асамблея. На маю думку, асамблея можа нешта ўзгадняць, а не працаваць. Дастаткова мець для гэтага пастаянна дзеючую кансультатыўную нараду на ўзроўні кіраўнікоў парламентаў, дзе будуць разглядацца пэўныя праекты. Канчатковае ж слова — за нацыянальнымі парламентамі.

У пэўных колах, а таксама і ў многіх сродках масавай інфармацыі прагучала меркаванне аб тым, што асамблея — гэта неадольная цяга да рэанімацыі цэнтра, які будзе дамінаваць над дзяржавамі, дыктаваць ім сваю волю.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

А ПА АЭРАДРОМУ...

ШЧУЧЫН. (А. Дук). Напярэдадні пасяўной калгасы «Нёман» і «Жалудоцкі» атрымалі прыбаўку сельгасугоддзяў. Згодна з рашэннем райвыканкома і мясцовага пасялковага Савета, ім перададзены 330 гектараў зямлі, на якой раней размяшчаўся запасны аэрадром. Ужо гэтай вясной частка зямлі пойдзе пад выпасы для жывёлы, сенакос; частка — для вядзення падсобных гаспадарак, калектыўнага садаводства і будаўніцтва індывідуальнага жылля.

ЗА «ВІЦЕБСКУЮ СПРАВУ» БЯРУЦЦА АМЕРЫКАНЦЫ

ВІЦЕБСК. Горад наведаў амерыканскі пісьменнік і сцэнарыст Глен Бенэст. Яго задача — стварыць тэлевізійную стужку аб нашумеўшай «віцебскай справе». Дзеля гэтага Бенэст спачатку сустрэўся з Генеральным пракурорам Рэспублікі Беларусь Мікалаем Ігнатовічам, а ў Віцебск прыехаў, каб высветліць дэталі злачынства і следства. З гэтай жа мэтай амерыканскі сцэнарыст (на ліку якога, дарэчы, ужо 5 фільмаў) плануе наведаць Полацк, дзе дзейнічаў забойца Міхасевіч. Вельмі цікавіць Бенэста праблема бязвінна асуджаных у час следства адзінаццаці чалавек, і ў сувязі з гэтым, недахопы савецкай судовай сістэмы. Фільм будзе здымаць амерыканская тэлекампанія «Эй-бі-сі». Глен Бенэст наведаў у Віцебску пракуратуру вобласці і трупэрню, дзе яго ўразілі дрэнныя ўмовы апошняга памяшкання.

З ЛІТАРЫ «Б»

МІНСК. У Мінску адкрыўся першы ў рэспубліцы паб. Установы такога тыпу вельмі папулярныя на Захадзе, дзе яны ўяўляюць сабой нейкую сумесь піўбара, танцпляцоўкі і рэстарана сярэдняй рукі. Прынамсі айчынныя, з брудам і лужамі «піўнухі» сапраўднага паба і падноска не вартыя — культуры не хапае.

Яшчэ адной характэрнай рысай паба з'яўляецца абавязкова жывая музыка: там выступаюць вядомыя і не вельмі групы, часцей у стылі рок-н-рол ці падобных. У Мінску гэтая праблема была паспяхова вырашана групай энтузіястаў — аматараў і менеджэраў маладзёжнай культуры на чале з Аляксеем Маўзанам. І ўсё ў той дзень пачыналася з літары «Б»: акіян блюза, вялікае возера ці маленькае мора піва (зноў жа па-англійску «beer») і цудоўнае выканнанне рока білі-групай «Бэбі блюз», якая рэальна можа скласці канкурэнцыю зоркам сцэны — групе «Брава».

Першы беларускі паб пакуль умоўна названы «Пячора-2». Гучнае імя выбрана як мінімум па дзвюх прычынах. Па-першае, як і належыць пячоры, ён знаходзіцца «ніжэй узроўню мора» — у падвале. А па-другое, з легендарнай ліверпульскай «Пячоры-1» (таксама паба) пачалі свой слаўны шлях вялікія «Бітлз».

Макс ІВАШЫН.
Агенцтва РІД.

Без кірмашу бізнесмену не выжыць

Ва ўсе часы гандаль аб'ядноўваў дзяржавы і народы. Не страчана такая яго адметная рыса і сёння, у тым ліку гэта тычыцца і Міжрэгіянальнага універсальнага кірмашу, правядзенне якога ў беларускай сталіцы стала традыцыйным. Сёлета ён пад назвай «МІНСКІ КІРМАШ. ВЯСНА-92» будзе працаваць з 8 па 10 красавіка.

З гэтай нагоды ў гутарцы з журналістам дырэктар фірмы «Мінскі кірмаш» Аляксандр САВІН дзеліцца некаторымі сакрэтамі сваёй работы, выказваецца па праблемах прадпрымальніцтва.

— Памятаецца, удзельнікаў і гасцей мінулагодняга кірмашу сустракалі беларускія музыкі, было шумна і весела. Ці можна чакаць, што такая ж атмасфера ўсталюецца і сёлета? Не хацелася б, Аляксандр Альбертавіч, уносіць у размову змрочную танальнасць, але ж сённяшнія рэаліі...

У рэкламна-інфармацыйных матэрыялах гаворыцца, што ўдзельнікам «Мінскага кірмашу» будуць створаны спрыяльныя ўмовы для заключэння кантрактаў куплі - продажу, развіцця дзелавых кантактаў і г. д. А як потым вывозіць закупленыя тавары, калі ў сіле пакуль далёка не рыначны закон аб абароне спажывецкага рынку рэспублікі?

— Сапраўды, гандаль сёння па многіх прычынах перажывае не самыя лепшыя часы. Тым больш гэта не прычына, каб замыкацца ў сценах сваіх «нацыянальных кватэр». Праўда, сёння практычна ўсе кірмашы ў краінах Садружнасці дзейнічаюць у межах рэгіёнаў, і толькі мы збіраем (дарэчы, з дапамогай Саўміна рэспублікі і Мінгарвыканкома) прадпрымальнікаў з усіх дзяржаў [illegible] цыі па заключаных здзелках, тавараабмену наогул. Імпарцёры, якія вывозяць ад нас тавары, плацяць у бюджэт рэспублікі пэўны працэнт ад кошту здзелак, і гэта не палохае нашых калег-прадпрымальнікаў.

Магчыма, каму-небудзь мая думка здасца занадта аптымістычнай, але мне бачыцца, што пры ўсіх супярэчнасцях у адносінах паміж краінамі СНД умацоўваецца разуменне неабходнасці агульнай эканамічнай і, у прыватнасці, гандлёвай прасторы. Вось і па апошніх пагадненнях Беларусі з Расіяй бачна, што там упэўнены ва ўрадавай палітыцы найбольшага спрыяння ўмацаванню эканамічных адносін.

Адчуваюцца такія падыходы і ў нас. Ва ўсякім разе, калі пасля заключэння здзелак на кірмашы надыходзіць пара вывазу закупленых тавараў, вельмі аператыўна працуе спецыяльная часовая група ва ўрадзе рэспублікі — і перашкод практычна не ўзнікае.

— Вядома, што аб'ём камерцыйных аперацый на мінулагоднім асеннім кірмашы склаў каля мільярда рублёў. [illegible] **бе цэн. Да таго ж, рублі гэтыя — «драўляныя», ці многа на іх купіш? Відаць, цяпер большая ўвага тым, хто прыязджае з мяшком валюты?**

— Хто мае што прадаць і на што купіць, — той жаданы госць на любым кірмашы — вось галоўны крытэрый. Аднак у чымсьці вы маеце рацыю. У цяперашняга кірмашу з'явілася адметная асаблівасць — з Украіны, Малдовы, маладых незалежных краін Балтыі ідуць да нас прапановы аб гандлі на валюту. Час беларускаму ўраду ўсур'ёз задумацца над цывілізаваным валютным заканадаўствам, бо гэта ж нонсенс: па сённяшніх грабежніцкіх «нарматывах» у нашых прадпрыемстваў застаецца толькі 14 працэнтаў ад іх даходаў у валюце. Хто ж будзе высільвацца, працаваць на чужога дзядзьку? І хто з нашых вытворцаў зможа купіць нешта каштоўнае і якаснае з замежных тавараў, калі ўсе такія збяднелыя?

— Пасрэдніцкі збор з удзельнікаў кірмашу, між іншым, вы не здымаеце — тут зноў жа прагледжваюцца захвочвальныя матывы. Аднак ці не адаб'юць ахвоту ў будучых купцоў усе гэтыя драконаўскія падаткі і працэнты? Сапраўды, каму захочацца ра- [illegible] **абадралі, як тую ліпку, хоць і па закону...**

— Пытанне цяжкае, сумным будзе і адказ. Я магу толькі паспачуваць прадпрымальнікам, але што зробіш з нашымі заканадаўцамі - антырыначнікамі? Падатак з продажу ў размеры 28 працэнтаў, чарнобыльскі падатак і шмат іншых — усё гэта непрыкрытае імкненне дзяржаўных структур адабраць, адпалавініць, якое наносіць вялікую шкоду эканоміцы, гандлю ўвогуле і дзейнасці нашага кірмашу ў прыватнасці. Беларускія тавары становяцца занадта дарагімі, што можа і запалохаць некаторых патэнцыяльных гасцей — бізнесменаў, скараціць тым самым аб'ём продажу тавараў за межы рэспублікі, і наадварот.

І ўсё ж будзем разлічваць на выгады ад дагавораў, якія будуць заключаны на кірмашы, бо скажу шчыра: не бачу, куды наогул падзецца прадпрымальніку без кірмашоў, бірж, іншых рыначных структур, як выжыць без іх паслуг.

— Відаць, ваша праўда, бо заўважаю, што, нягледзячы на цяжкасці, пастаянных удзельнікаў кірмашу налічваецца нямала. А вы іх (зусім па-рыначнаму) умела «падаграваеце» — прапануеце скідку ў 10 працэнтаў пры аплаце паслуг, [illegible] нас прыкладна 30 працэнтаў. Гэта гаворыць аб тым, што эканамічныя інтарэсы прымушаюць людзей пераадольваць тыя бар'еры, якія перад гандлем нагрувасцілі палітыканы ўсіх масцей і калібраў. Сёння ў краінах СНД ёсць велізарнейшая патрэба ў сродках вытворчасці і таварах шырокага ўжытку. А кірмаш стварае выдатныя магчымасці для завязвання дзелавых сувязей — і не толькі паміж нашымі былымі рэспублікамі, але і з заходнімі бізнесменамі.

— Усё ж слабасць рубля многіх прымушае ганяцца за доларамі. Ці многа чакаецца гасцей з заходніх краін, тым больш што пастаянным кліентам з іх ліку вы таксама гарантуеце 10-працэнтную скідку? Ці не перашкодзяць і ім наша падатковае заканадаўства і парадкі на нашых мытнях?

— Ведаеце, я заўважыў такую акалічнасць: пасля абвяшчэння Беларуссю свайго суверэнітэту ў рэспубліцы актывізаваліся нямецкія, італьянскія, шведскія, паўднёвакарэйскія, індыйскія і іншыя фірмы. Усе шукаюць свабодныя вытворчыя магутнасці і сыравіну. Прываблiваюць таксама і адносна пакуль танныя энерганосьбіты, нашы кваліфікаваныя кадры і, як гэта ні сумна гучыць, вельмі недарагая рабсіла. Так што «фірмачы» ў нас з'явяцца, і абавязкова.

Увогуле ж заўважу, што кірмаш па сваёй сутнасці служыць толькі месцам знаёмства [illegible] А вось гарантыі для замежных інвестараў павінен даваць наш урад, пастаяннае і трывалае эканамічнае заканадаўства — беларускі парламент. Узяць хоць бы наш прымітыўны, нецывілізаваны мытны рэжым, калі ўдзельнікі кірмашу стаяць з таварамі на граніцы па трое сутак! Які замежны імідж рэспублікі мы ствараем такімі, з дазволу сказаць, падыходамі? Ці не час ужо прыняць адпрацаваныя ў свеце нармальныя правілы гульні ў бізнесе.

— Менавіта так. Пра гэтыя правілы я і хацеў у вас спытаць. Для больш паспяховай работы ўдзельнікаў кірмашу вы прапануеце ім змяшчаць у беларускім друку рэкламу іх фірм. А яны да нас чамусьці не ідуць і тым самым «крыўдзяць» газеты. Атрымліваецца, што парушаюць рыначныя правілы, а гэта несправядліва...

— А што вы хочаце, каб замежныя бізнесмены проста так трацілі грошы на рэкламу? Гэта ж прагматыкі, свае сродкі лічыць умеюць, а сёння яны толькі вывучаюць наш рынак. Стан жа яго пакуль такі, што прадпрымальніку «з-за бугра» дастаткова мець дзелавы дагавор і ён ужо і так купіць-прадасць што яму трэба — без усякага давеску ў выглядзе «проста рэкламы». Рыначныя адносіны трэба гадаваць, выхоўваць, вучыцца ім, таму не спадзявайцеся: «падарункаў для абарыгенаў» з боку разважлівых бізнесменаў Захаду не будзе.

Інтэрв'ю правёў
Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

ЧАШНІКІ АТ запрашае да супрацоўніцтва

Адным з тых, хто стаяў ля вытокаў акцыянернага таварыства, быў цяперашні старшыня яго праўлення Мікалай Півавараў. Нямала часу і сіл аддаў ён, каб ажыццявіць даўнюю мару — стварыць такую структуру, якая ў аднолькавай меры служыла б інтарэсам і прамысловасці, і сельскай гаспадаркі. І зусім не выпадкова ў якасці заснавальнікаў таварыства выступілі буйнейшыя прамысловыя прадпрыемствы горада і раёна — папяровая фабрыка «Чырвоная зорка», Новалукомскі завод керамзітавага гравію, камбінат прамысловых тавараў... І ўсё ж, што паслужыла першапрычынай, свайго роду штуршком для стварэння таварыства? З гэтага і пачалася наша гутарка са старшынёй праўлення.

Прымусіць рубель працаваць

— Вядома, пакуль у прамысловасці існавалі міністэрствы і ведамствы, — пачаў Мікалай Мікалаевіч, — а з імі і жорсткае нарміраванне, строгае размеркаванне рэсурсаў, амаль стопрацэнтны дзяржзаказ, ні пра якую вольнасць, у тым ліку і стварэнне акцыянерных таварыстваў, і думаць было «не магі». Тое самае і ў сельскай гаспадарцы. Але вось старыя структуры пачалі развальвацца, нібы той картачны дамок, і мы, я маю на ўвазе вытворцаў, апынуліся сам-насам з рынкам, які, як вядома, жартаваць не любіць. Пакуль існавала цэнтралізаванае забеспячэнне, сяк-так атаварвалі не такія ўжо і багатыя фонды, словам, неяк трымаліся. Але з надыходам рыначных адносін трэба было разлічваць на ўласныя сілы. Так нарадзілася ідэя аб'яднаць намаганні. Якім чынам? Доўга прымерваліся, перабіралі розныя варыянты. Да таго часу, напрыклад, у суседнім Сенненскім раёне ўжо функцыяніравала нешта накшталт аграпрамысловага аб'яднання. Але паколькі ў гэтай структурнай адзінкі адсутнічала прававая аснова — права юрыдычнай асобы, не было і свайго статута, разліковага рахунку — эфектыўнасць работы пакідала жадаць лепшага. Таму мы вырашылі стварыць юрыдычную арганізацыю са сваім статутам і рахункам. Так нарадзілася аграпрамысловае акцыянернае таварыства «Чашнікі».

У якасці заснавальнікаў выступілі прамысловыя прадпрыемствы, калгасы і саўгасы, да нас далучыліся таксама дзве гаспадаркі з суседняга Лепельскага раёна. Самую дзейсную дапамогу ў гэтай справе аказаў і аказвае выканком Чашніцкага райсавета, у прыватнасці яго старшыня, народны дэпутат Рэспублікі Беларусь Міхаіл Уладзіміравіч Васілеўскі.

— І з чаго пачалі сваю дзейнасць? Першыя крокі, як вядома, самыя цяжкія.

— Перш за ўсё трэба было сфарміраваць устаўны фонд, які мы вызначылі недзе ў межах паўтара мільёна рублёў. Апрача папяровай фабрыкі, завода керамзітавага гравію, іншых прадпрыемстваў заснавальнікам таварыства стаў і Беларускі інавацыйны банк. На першай жа канферэнцыі былі выбраны назіральны савет і праўленне таварыства, вызначаны парадак распаўсюджання акцый. Пакуль вырашана прадаваць іх толькі юрыдычным асобам. За адносна непрацяглы час было рэалізавана акцый больш чым на 900 тысяч рублёў. Аднак важна не толькі мець сродкі, але і выгадна ўкласці іх у справу. Трэба было прымусіць рубель працаваць. У канцы года адчуваўся востры таварны голад. І, каб хоць неяк насыціць рынак, мы праз свае структурныя сувязі, брокерскую кантору выйшлі на біржы, закупілі тавараў больш чым на паўмільёна рублёў. Спярша рэалізоўвалі іх праз гандлёвыя прадпрыемствы раёна. Аднак неўзабаве зразумелі, што, пакуль тая ці іншая рэч трапіць да спажыўца, адбываецца двайная, а то і трайная накрутка цаны. І тады вырашылі адкрыць сетку ўласных фірменных магазінаў па продажу тавараў, набытых на біржах, па бартэру. К таму часу запрацавалі ўласныя малыя прадпрыемствы, сякую - такую прадукцыю пачалі пастаўляць і фермеры. Словам, у пачатку студзеня ў Чашніках быў адкрыты першы фірменны магазін. Толькі за чатыры месяцы мінулага года на кожны ўкладзены рубель мелі 28 капеек прыбытку. Вядома, згодна са статутам, гэты прыбытак можна было падзяліць у адпаведнасці з укладзенымі сродкамі. Аднак усе ўдзельнікі канферэнцыі таварыства былі аднадушныя — дывідэнды накіраваць на пашырэнне вытворчасці, у прыватнасці, на стварэнне новых малых прадпрыемстваў, падтрымку фермераў. Апошнім дапамагаем у набыцці тэхнікі, розных рэсурсаў, яны ў сваю чаргу разлічваюцца за гэта прадукцыяй. Такім чынам, выгада ўзаемная. Пераканаўшыся ў гэтым, з намі пачалі супрацоўнічаць многія фермеры. І наогул, фермерскі рух у Чашніцкім раёне, бадай, адзін з самых актыўных на Віцебшчыне. Толькі за студзень — люты зарэгістравана 15 новых фермерскіх гаспадарак. У той час як у калгасах і саўгасах раёна пагалоўе жывёлы змяншаецца, на прыватных падворках, наадварот, расце. Праўда, многіх стрымлівае збыт жывёлы. І тут акцыянернае таварыства ідзе насустрач: у нас ёсць свабодныя магутнасці па перапрацоўцы мяса, у тым ліку на каўбасы, тушонку. Словам, і тут у сялян ёсць зацікаўленасць у падтрымцы дзелавых адносін з акцыянерным таварыствам.

— Мяркуючы па ладным стосе візітак на вашым стале, геаграфія дзелавых сувязей не абмяжоўваецца Чашніцкім раёнам?

— За апошні час у нас усталяваліся партнёрскія сувязі з кааператывам «Прамень», што ў Верхнядзвінскім раёне, шэрагам прадпрыемстваў Прыбалтыкі, Казахстана... З Казахстанам наогул адносіны вельмі цесныя. У абмен на нашу прадукцыю, асабліва на мяса, атрымліваем вострадэфіцытны цэмент. Выходзім на кантакт з польскімі фірмамі. У прыватнасці, там неблагая тэхналогія перапрацоўкі садавіны. Думаем пра сумеснае прадпрыемства па атрыманню сокаў, джэмаў... Вельмі непакоіць і такое пытанне, як перапрацоўка малака. Адзіны малочны завод у Новалукомлі (да таго ж, ён з'яўляецца філіялам Лепельскага маслазавода) не ў стане перапрацаваць усё малако, у выніку значная колькасць яго, асабліва летам, марнуецца. Таму таварыства гатова заключыць дагавор з любым навукова - даследчым інстытутам ці аб'яднаннем, якое падрадзілася б вырабіць невялікі завод ці ўстаноўку па перапрацоўцы малака ў аб'ёме 20—30 тон у суткі. Мяркую, што цяпер, асабліва ў сувязі з канверсіяй, вытворчыя магутнасці на многіх СКБ не загружаны. А нам падобнае супрацоўніцтва было б дарэчы. І не толькі па перапрацоўцы малака, але і стварэнню новых тэхналогій перапрацоўкі бульбы, садавіны, агародніны... Аплата як па безнаяўнаму разліку, так і па бартэру. Словам, чакаем дзелавыя прапановы ад тых, хто гатоў супрацоўнічаць з аграпрамысловым акцыянерным таварыствам «Чашнікі».

Цікавіць нас і тэхналогія сушкі сапрапелю. Адно з малых прадпрыемстваў раёна наладзіла здабычу гэтай каштоўнай сыравіны. Цяпер справа за распрацоўкай тэхналогіі абязводжвання. Пры дасягненні належнага эфекту прыбыткі могуць быць вялікімі.

Зняць з ног путы

Маналог былога старшыні калгаса, настаўніка, а цяпер фермера з вёскі Альшанка Фёдара КАЗЛОЎСКАГА:

— Жыццё неаднойчы крута абыходзілася са мной. Як і многія аднагодкі, што выраслі ў вёсцы, я цвёрда вырашыў звязаць свой далейшы лёс з сельскай гаспадаркай. Перш за ўсё патрэбны былі веды, а таму скончыў Смальянскі сельгастэхнікум, потым завочна Вялікалуцкі сельгасінстытут, працаваў брыгадзірам, аграномам, узначаліў калгас. Але чым вышэй падымаўся па службовай лесвіцы, тым выразней бачыў бяссэнсавасць сваёй дзейнасці. Перш за ўсё поўнасцю страціў веру ў будучыню калгаснага ладу. Знешне ўсё адбывалася, як і раней: прыходзіў на работу, выслухоўваў па тэлефоне чарговую тыраду першага сакратара райкома, што і як рабіць. Гэта калі не трэба было тэрмінова ехаць на нейкую раённую нараду. Пасля аддаваў распараджэнні спецыялістам, брыгадзірам, а тыя па ланцужку — непасрэдным выканаўцам. Па камандзе сеялі, касілі, убіралі. А вынікі... Гэта толькі салдаты ў страі па камандзе могуць адначасова паварочвацца направа, налева, кругом. У сельскай гаспадарцы ўсё робіцца індывідуальна. Але гэта яшчэ, як кажуць, паўбяды. Адсутнічала ўсялякая зацікаўленасць у канчатковым выніку сваёй працы. Мы былі не хлебаробы — падзёншчыкі. А якая ад падзёншчыка аддача? З гектара зямлі збіралі па 25—30 цэнтнераў збожжа (пры гэтым за разлік браліся бункерныя, а не амбарныя цэнтнеры), па 150—180 цэнтнераў бульбы. Змагаліся, каб выйсці на рубеж надояў малака ў 3 тысячы кілаграмаў, у той час як Захад меў ад каровы 6—7 і больш тысяч кілаграмаў. Гектар зямлі даваў у нас недзе да тысячы рублёў даходу (па дарэформенных цэнах), а мог даваць у дзесяткі разоў больш.

Словам, бачачы ўсю далейшую бесперспектыўнасць свайго знаходжання на пасадзе кіраўніка калгаса, вырашыў падаць у адстаўку. Божа, які вэрхал усчаўся! Раённае начальства ўгаворвала, як магло. Аднак я ўпёрся. Развітаўся не толькі са старшынёўскім крэслам, давялося пакінуць калгас увогуле. Пайшоў працаваць у школу выкладчыкам біялогіі. А паколькі ведаў не хапала, паступіў у педінстытут. Правучыўся завочна тры гады — і новы круты паварот. Па ўсім былым Саюзе, ды і ў нашай рэспубліцы таксама пачаўся фермерскі рух. І вось вырашыў паспрабаваць сябе ў новай якасці. На тым гектары зямлі, што выдзелілі мне, завёў больш за два дзесяткі авечак, пачаў разводзіць нутрый, усур'ёз заняўся пчалярствам. Набыць больш магутны «Беларус» аказалася не па кішэні, а таму купіў ужо далёка не новы Т-25. І не шкадую. Сам адрамантаваў звычайны вясковы вазок, пераабсталяваў яго ў трактарную цялежку. Словам, справа пайшла на лад.

І ўсё ж гектар зямлі для фермера — мала. Каб як след паставіць справу, па маіх падліках, трэба мець, як мінімум, 5—6 гектараў. Звярнуўся да кіраўніцтва мясцовага саўгаса «Чашніцкі». Там нібыта і не адмовілі, не такі цяпер час, але прапанавалі такое, што, як кажуць, ні сабе, ні людзям. Маўляў, бяры паміж меліярацыйнай канавай і вузкакалейкай. Гэта паласа зямлі шырынёй 8—10 метраў, а ў даўжыню кіламетра паўтара. Як на такім лапіку развярнуцца з тэхнікай? Вядома, адмовіўся.

На чарговай раённай нарадзе фермераў з палёгкай даведаўся, што нам будуць дапамагаць Сельгастэхніка і Сельгасхімія гэтак жа, як калгасам і саўгасам. Напэўна, на мясцовы аграпром усё ж падзейнічала апошняя сесія райсавета, якая абавязала раённыя структуры ўсяляк спрыяць фермерам. Аднак і путаў на нашых нагах яшчэ шмат. Узяць тую ж зямлю. Вельмі неахвотна выдзяляюць яе нам калгасы і саўгасы. Добра разумеюць, што ў новай структуры— іх уласная пагібель. Упэўнены: варта толькі трэць зямлі перадаць фермерам — і цяперашнія калгасы і саўгасы развалянцца. Яны проста будуць не ў стане канкурыраваць з намі, бо ў фермера і прадукцыйнасць працы вышэйшая (усё ж працуеш на сябе, а не на чужога дзядзьку), і сабекошт прадукцыі ніжэйшы: няма над табой ні старшыні, ні бухгалтара, ні цэлага штату іншых канторскіх работнікаў. Між тым, цяга да калектыўных дзеянняў не адамрэ. Больш таго, узмоцніцца. Нядаўна даведаўся, што пяцёра фермераў з саўгаса «Кашчынскі» вырашылі аб'яднацца і ўзяць у арэнду 250 гектараў зямлі. Ну, чым не калгас? Праўда, гэты шлюб ужо і па каханню, і па разліку, але не па прымусу, як раней.

Словам, са старымі структурамі фермерам не па дарозе. А вось да акцыянернага таварыства, бачу, цягнуцца ахвотна. А ўсё таму, што і тэхнікай там гатовы дапамагчы, і тавар прыняць не па рабаўніцкіх цэнах. Так што пажывём — пабачым.

Завод, фабрыка, калгас, саўгас... Гэтыя словы для нас дзесяцігоддзямі былі звязаны з адзінай грамадскай ці дзяржаўнай уласнасцю, што з'ўлялася, па сутнасці, адным і тым жа. І вось даводзіцца асвойваць новую тэрміналогію: акцыянернае таварыства, бізнес, іншыя паняцці, якія, здавалася, навек засталіся ў мінулым, або там, «за бугром». Што ж, рынак дыктуе свае ўмовы, мае свае правілы гульні.

Недзе ў пачатку жніўня мінулага года мне выпадкова давялося прысутнічаць на ўстаноўчай канферэнцыі аграпрамысловага акцыянернага таварыства «Чашнікі». Калі шчыра, далёка не ўсё, пра што гаварылі яго стваральнікі, было зразумела, хоць людзі вялі гаворку пра звычайныя рэчы: арганізацыю вытворчасці, гандаль, наладжванне камерцыйных структур. Тады яшчэ ўсімі сферамі запраўляў партыйны апарат, а таму і падумалася: што дадуць гэтыя чарговыя навацыі?

Мінула крыху больш за паўгода. І вось нядаўна зноў давялося пабываць у Чашніцкім раёне. Вырашыў унікнуць у сутнасць новай структуры. Хацелася даведацца: што там, за шыльдай аграпрамысловага акцыянернага таварыства «Чашнікі»? Што канкрэтна дало яно гораду, раёну ўжо цяпер, а галоўнае, чаго чакаць ад яго ў будучым?

Залаты цвік

Гэты невялікі прыземісты будынак з чырвонай цэглы выглядае не вельмі самавіта. Пабудаваны некалькі гадоў назад, ён доўгі час выкарыстоўваўся ў якасці склада. І вось група энтузіястаў, якая стварыла малое прадпрыемства «Спектр», угаварыла-такі старшыню калгаса «Палац працы» Міхаіла Хвашчэўскага аддаць ім будынак у арэнду.

— Маладыя прадпрымальнікі, — расказвае рабочы Уладзімір Дашкевіч,—пачыналі з малога: набылі станок, вядома, ужо не новы, дрот — і пачалі штампаваць цвікі. Як высветлілася, трапілі ў самую кропку, бо цвікі — дэфіцыт. Заказаў— хоць адбаўляй! Цвікі тыя і сапраўды аказаліся залатымі. Летась ад іх рэалізацыі атрымалі дзесяткі тысяч рублёў. Цяпер за месяц іх можна вырабіць амаль 10 тон. Пры дзяржаўнай цане 23 тысячы рублёў за тону толькі гэты ўчастак можа даць у месяц каля 200 тысяч рублёў. А яшчэ выраблялецца сталярка, у прыватнасці дзвярныя блокі, розныя ўпакавачныя скрыні, аддзелачныя дошкі. Набылі станок па вырабу цэментна-стружкавых блокаў — цяпер наогул вытворчасць становіцца безадходнай.

Дарэчы, такіх малых прадпрыемстваў, як «Спектр», у сістэме акцыянернага аграпрамысловага таварыства «Чашнікі» некалькі. Усім ім праўленне аказвае неабходную матэрыяльную падтрымку, заключае з імі дагаворы на збыт прадукцыі.

На здымку: Уладзімір **Дашкевіч** у цэху па вытворчасці цвікоў.

Прыіск на дне возера

Хоць берагі даўно ўжо ачысціліся ад снегу, само Жэрынскае возера яшчэ спіць пад тоўстым ледзяным панцырам, які звычайна растае недзе ў сярэдзіне красавіка. І тым не менш, галоўны інжынер сумеснага прадпрыемства «Тэх-экс» Аляксандр Пурдзя ўсё часцей наведваецца сюды. Калі адзін, а нярэдка і з рабочымі. Каля берага, скаваны лёдам, узвышаецца земснарад. Як ён апынуўся тут, за сотні кіламетраў ад мора? І наогул, якая карысць ад гэтай сталёвай махіны?

Ужо некалькі гадоў на Захадзе, ды і ў нашай краіне сапраўдны ажыятаж вакол сапрапелю — глеістых арганічных адкладанняў на дне вадаёмаў. У савецкім энцыклапедычным слоўніку (год выпуску 1980) пазначана, што сапрапель выкарыстоўваецца ў якасці арганічных угнаенняў. Але паглыбленыя даследаванні паказалі, што сфера прымянення гэтых «глеістых асадкаў» намнога шырэйшая: яго з поспехам выкарыстоўваюць і ў якасці хімічнай сыравіны, і ў фармацэўтычнай прамысловасці...

— Яшчэ калі я працаваў старшынёй у калгасе «Прагрэс», — успамінае Мікалай Мікалаевіч Півавараў, — нарадзілася ідэя пачаць прамысловую распрацоўку залежаў сапрапелю на дне Жэрынскага возера. Яго запасы ацэньваюцца недзе ў 32 мільёны тон. Глыбіня пластоў — ад 4 да 13 метраў. Адзін з гомельскіх навукова-вытворчых інстытутаў распрацаваў тэхналогію здабычы. Вырашана было выкарыстаць звычайны земснарад. Стварылі сумеснае прадпрыемства, завезлі земснарад і пачалі распрацоўку.

У гутарцы з Мікалаем Мікалаевічам даведаўся, што летась было здабыта амаль 30 тысяч тон сапрапелю. Цяпер ідзе яго рэалізацыя — па 56 рублёў за тону. Праўда, пакуль што сапрапель купляюць толькі ў якасці ўгнаенняў. Адна з найбольш істотных прычын, што тармозіць рэалізацыю гэтай каштоўнай сыравіны, — празмерная вільготнасць. Так, здабыты сапрапель утрымлівае да 70 працэнтаў вільгаці. Для рэалізацыі яго, у тым ліку і за мяжу, трэба давесці вільготнасць да 50 працэнтаў. Гэта вельмі складаная задача. Справа ў тым, што тэмпература сушкі масы не павінна перавышаць 100 градусаў, інакш ён распадаецца. А таму сумеснае прадпрыемства шукае партнёра, якому пад сілу вырашэнне гэтай задачы Выгада будзе адчувальная. У пераводзе на сусветныя цэны на дне возера — сапраўдны залаты прыіск. Вось толькі як з карысцю распарадзіцца гэтым багаццем?

На здымку: земснарад на возеры.

Стала інжынер прадаўцом

Ёсць на Ленінскай вуліцы райцэнтра невялікі двухпавярховы будынак з самай звычайнай шыльдай «Дом быту». На першым паверсе яго сёлета пачаў працаваць магазін. З'ява сама па сабе радавая: у Чашніцкім раёне гандлёвых кропак дзесяткі. Аднак да гэтага часу яны належалі або райспажыўсаюзу, або дзяржгандлю. Гэтая ж гандлёвая кропка пачала функцыяніраваць у якасці фірменнага магазіна акцыянернага таварыства «Чашнікі».

Вабіць вока ўнутранае афармленне. І хоць гандлёвая зала адносна невялікая, тут даволі ўтульна: на прылаўках мноства разнастайных тавараў як айчыннай, так і замежнай вытворчасці. Асобна прадстаўлены вырабы малых прадпрыемстваў, а таксама фермераў. Прадаюцца шапкі з футра нутрыі, самаробныя валёнкі, бабіны пражы. Як растлумачыла прадавец Вольга Каралёва, гэтыя тавары паставіў фермер, які сам вырошчвае нутрый, апрацоўвае шкуркі, сам і шапкі шые. Ды і цэны па цяперашнім часе не такія ўжо і вялікія — шапка каштуе паўтары тысячы рублёў. На Камароўскім рынку за аналагічныя вырабы просяць дзве тысячы і больш.

Зазірнула ў магазін стайка дзяўчат. Дружна накіраваліся да секцыі з адзеннем. Асартымент неблагі: паліто, плашчы, курткі. Як кажуць, вочы разбягаюцца. Але што выбраць? Якая мода ў новым сезоне? Праўда, і цэны кусачыя. Яшчэ не прывыклі мы да іх. І ўсё ж...

Вольга Каралёва, імкнучыся, як і належыць прадаўцу, выгадна прадаць тавар, тут жа тлумачыць, якія рэчы найбольш цяпер модныя. Прапануе чорны аксаміт — спадніцы з яго зноў у модзе.

Панаглядаеш за ёю — здаецца, ужо не першы год за прылаўкам. Ветлівая з пакупнікамі, уважліва выслухоўвае іх просьбы, стараецца дапамагчы, параіць. Цяжка паверыць, што яе працоўны стаж у новай якасці — некалькі месяцаў.

Не зусім звычайна склаўся яе лёс. У свой час Вольга скончыла Віцебскі тэхналагічны інстытут, працавала інжынерам. І вось прапанова —стаць прадаўцом. Доўга думала, а ўсё ж згадзілася. З аднаго боку, вабіла магчымасць зарабіць: у акцыянерным таварыстве абяцалі павышаную стаўку. Па-другое, яна, інжынер-тэхнолаг, выдатна ведае тэхналогію вытворчасці тавараў, сочыць за попытам, модай. Ва ўсякім разе, «туфту» ёй проста так не падсунуць. Даводзіцца быць і таваразнаўцам, і за экспедытара, і загадчыцай магазіна. Ці не таму акцыянернае таварыства ў адрозненне ад дзяржаўных структур можа больш свабодна вызначаць стаўкі сваім работнікам: была б адпаведная кваліфікацыя і жаданне працаваць.

Хоць з дня адкрыцця магазіна не мінула і двух месяцаў, аб'ём рэалізацыі перавысіў 196 тысяч рублёў. Заключаюцца новыя кантракты на пастаўку тавараў на многія сотні тысяч рублёў, у тым ліку і імпартных. Такі ж магазін неўзабаве будзе працаваць і ў Новалукомлі.

Праўда, стварэнне сеткі фірменных магазінаў акцыянернага таварыства не выклікае асаблівага энтузіязму ў райспажыўсаюзе, іх непакоіць, што асобныя тавары ў фірменным магазіне рэалізуюцца дзешавей, чым у сістэме спажыўкааперацыі. Але ж гэта і добра, бо канкурэнцыя будзе спрыяць павышэнню культуры гандлю, насычэнню рынку таварамі. За гэта людзі скажуць толькі дзякуй.

На здымку: прадавец **В. Каралёва** дапамагае пакупніцы выбраць патрэбны тавар.

РОЗГАЛАС

«ЛЮФТГАНЗА»—ВАШ НАДЗЕЙНЫ ПАРТНЁР...»

Як мы паведамлялі ў суботнім нумары «Звязды», з пераходам на летні расклад авіяруху,— пачынаючы з 29 сакавіка 1992 года,— адкрываецца новы маршрут паміж Мінскам і Франкфуртам-на-Майне. Арганізатарам гэтага беспрэцэдэнтнага праекта стала сусветна вядомая нямецкая авіякампанія «Дойчэ Люфтганза АГ». Тры разы на тыдзень, пачынаючы з 31 сакавіка 1992 года, беларуская сталіца будзе прымаць у сябе самалёты з сінім жоравам на хвасце. Цяпер гарадское бюро Мінска разам з аналагічнымі ў Маскве, Санкт-Пецярбургу, краінах Прыбалтыкі здольны прапанаваць пасажырам маршруты ва ўсе куткі свету з абслугоўваннем па лепшых міжнародных стандартах.

Летні расклад 1992 года буйнейшай германскай авіякампаніі адзначаны ўвядзеннем новых паслуг на інтэркантынентальных лініях, яшчэ больш ільготнага святочнага тарыфу, а таксама адкрыццём новых маршрутаў, паветраных ліній, агульная колькасць якіх па ўсім свеце дасягне роўна 8.360. Сучасныя пасажырскія самалёты «Люфтганзы» ў сярэдзіне лета будуць лятаць у 182 пункты 73 краін. Кіруючыся мэтамі аховы навакольнага асяроддзя, кампанія з ліпеня гэтага года плануе паўсюднае вывядзенне на авіятрасы магутых, але больш экалагічна чыстых «Боінгаў-737-400», разлічаных на 134 пасажырскія месцы.

Для зацікаўленых асоб паведамляем каардынаты бюро «Люфтганзы» ў Мінску:

тэлефон — (0172) 97-38-57; 97-31-77;
факс: (0172) 97-37-45.

Для дзелавых людзей, зацікаўленых асоб і арганізацый паведамляем для ўстанаўлення кантактаў адрас авіякампаніі ў ФРГ:

6000 Франкфурт-на-Майне, 75.
Тэлефон (069) 696-2999.
Факс 412771.
Тэлефакс (069) 696-4834; 696-6818.

Жадаючым дапамогуць камп'ютэры

БРЭСТ. (Ю. Фёдарава). Камп'ютэры будуць дапамагаць у афармленні замежных пашпартоў. Гэта не адзіная добрая навіна з абласнога аддзела віз і рэгістрацый. АВІРам набыта больш за дзесятак новых пішучых машынак. Павялічваюцца штаты інспектараў па афармленню дакументаў. У Брэсце спадзяюцца, што гэта дапаможа паскорыць афармленне дакументаў грамадзян на выезд за мяжу.

Адказ знойдзены праз паўстагоддзя

Галоўная камісія па расследаванню злачынстваў супраць палякаў устанавіла прозвішчы 21 супрацоўніка НКУС, якія пры ліквідацыі турмы ў Ашмянах у 1941 годзе забілі 57 зняволеных. У ліку загінуўшых былі і грамадзяне польскай нацыянальнасці. Аб гэтым паведаміў інфармацыйнаму агенцтву ПАП на мінулым тыдні дырэктар камісіі Р. Юшкевіч.

Камісія мае намер звярнуцца да Генеральнага пракурора Расіі з просьбай устанавіць больш дакладныя адрасы гэтых супрацоўнікаў з мэтай прыцягнення іх да крымінальнай адказнасці.

Вашы пісьмы не чытаюць і тэлефон не праслухоўваюць. Без санкцыі пракурора

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

страты іншых. Зараз такое рабіць цяжка. Кожны калектыў лічыць капейку і не згодзен дзяліцца ні з кім. Астатнія працуюць з дэфіцытам. Пошта па рэспубліцы з мінусам у 160 мільёнаў рублёў, транспарт — у 70 мільёнаў. Узяць хоць бы тую ж дастаўку газет...

— Гэта тэма вельмі балючая для чытачоў і журналістаў. Хацелася б закрануць яе больш падрабязна. Перыёдыцы, скажам прама, пагражае крах. Рэдактары выданняў звярнуліся да органаў улады з прапановай неяк кампенсаваць страты, у прыватнасці, вылучана ідэя даць Мінсувязі датацыі з дзяржбюджэту спецыяльна для гэтых мэт. Ёсць і іншыя прапановы. Да якой схіляецеся вы? Гэта адно. А з другога боку, Мінсувязі, праводзячы падпіску ў мінулым годзе, узяло на сябе перад чытачамі пэўныя абавязацельствы, якія замацаваны ў своеасаблівым дагаворы — падпісной квітанцыі. Сутнасць гэтых абавязацельстваў, як я разумею, у тым, што Мінсувязі гарантуе дастаўку газет за тую плату, якая вызначана ў квітку.

— Мы з вамі трапілі ў такую сітуацыю, калі спрабуем размаўляць, моцна трымаючы адзін аднаго за горла. Пакуль мы выконваем свае абавязацельствы, бяром за дастаўку экземпляра газеты 2,85 капейкі, а абыходзіцца яна нам у 16 капеек. Я згодзен з прапановай рэдактараў, што для гэтых мэт трэба было б выдзеліць датацыю. Каму яе дадуць —Міністэрству сувязі ці газетам — вялікага значэння не мае. Галоўнае, каб газеты выходзілі, а чытачы іх своечасова атрымлівалі. Дадам: усіх нас чакаюць цяжкія выпрабаванні пасля падаражання бензіну— тады ўжо і 16 капеек не хопіць. Некаторыя газеты пайшлі па шляху перападпіскі, але калі для шматтыражных газет ён прымальны, то для малатыражных выданняў гэтая аперацыя можа аказацца смяротнай. Асабліва для беларускамоўных выданняў, якія не толькі ствараюць пэўнае моўнае асяроддзе, але і дапамагаюць народу адчуць сябе нацыяй, са сваімі культурай, мовай, традыцыямі. Мы за тое, каб разам шукаць выйсце з крызісу. Скажам, значна скараціць выдаткі на дастаўку газет можна, калі перавесці яе на чыгуначны транспарт. Але для гэтага трэба перагледзець расклад пасажырскіх паяздоў з Мінска. Наколькі магчымы такі варыянт? Ці не пацерпяць пасажыры? Узнікне і шэраг іншых пытанняў, якія патрабуюць вывучэння з боку ўсіх зацікаўленых ведамстваў.

— Дзякуй, Іван Міхайлавіч, за разуменне праблем чытачоў, а імі з'яўляецца амаль усё насельніцтва. Але тыя ж чытачы пытаюцца: што ж гэта ў нас за Садружнасць, калі з адной рэспублікі нельга паслаць у другую 500 нават не долараў, а «драўляных» рублёў? Людзі вымушаны ісці на хітрасць, каб падмануць уладу. У майго калегі нядаўна нарадзілася дачка, і цешча з Расіі выслала яму 1000 рублёў. Перавод на пошце не прымалі, і яна неяк праз знаёмых афарміла яго як аліменты. Бачыце, як усё ў нас перакулілася з ног на галаву: зяць атрымлівае аліменты ад цешчы!

— Я падобных сітуацый, паверце, магу расказаць шмат. І тлумачу іх крыху інакш: гэта не цешча плаціць аліменты зяцю, а ўсе мы плацім аліменты былому Саюзу. Развод, якой бы дрэннай сям'я ні была,— заўсёды трагедыя. Можа потым кожны і знойдзе сваё шчасце, але спачатку мы вымушаны прайсці праз крыўды, непаразуменні, жорсткасць. І церпяць у першую чаргу, як кажуць, дзеці, у нашым выпадку — простыя людзі.

Раней існаваў так званы рахунак № 673, па якім ішлі разлікі паміж рэспублікамі. Напрыклад, з Беларусі паслалі пераводаў на 100 мільёнаў рублёў у Расію, а адтуль на 200. Самі разумееце, грошы ні Беларусь у Расію, ні Расія ў Беларусь не пасылалі, хадзілі толькі пераводы-паперкі. Была адна краіна, адна прастора, і не было неабходнасці ганяць грошы туды-сюды. А зараз, пры суверэнітэце, гэта выліваецца, напрыклад для Беларусі, у 140 мільёнаў рублёў страт. Банкі сталі ў позу, не хочуць займацца гэтымі фінансавымі аперацыямі. Таму мы плануем стварыць свой банк для падобных мэт, але гэта — справа не аднаго дня.

Альбо возьмем такі факт. Чалавек звоніць па тэлефоне з Амерыкі ў Мінск. Адна мінута каштуе, скажам, 3 долары. Адзін долар з іх атрымліваем мы. Цяпер адваротны выпадак. Звоніць наш чалавек, ці той жа амерыканец, з Мінска ў Амерыку. Мінута каштуе 48 рублёў. Амерыканскаму боку мы павінны аддаць тую ж трэцюю частку — 18 рублёў. Яны наш рубель не бяруць, патрабуюць долар .Але ж 18 рублёў — далёка не тое, што адзін долар. Амерыканец мяняе адзін долар на сто рублёў, заказвае размову на 2 мінуты, а мы павінны вярнуць другому боку ўжо 2 долары. Вось вам яшчэ адзін канал страт, яшчэ адна праблема, ад якой залежыць станаўленне і ўмацаванне нашай дзяржаўнасці.

— Раней у нас шмат было, як гаварылася, «радзімых плям капіталізму», зараз — як сведчаць прыведзеныя вамі факты— «радзімых плям сацыялізму». Ці засталася такая «пляма», як перлюстрацыя перапіскі і праслухоўванне тэлефонаў? Ваша ведамства, здаецца, хоць і ўскосна, мела да гэтага дачыненне.

— Раней гэта было, цяпер — няма. Вашы пісьмы не чытаюць і тэлефон не праслухоўваюць. Без санкцыі пракурора.

— Такая санкцыя патрэбна і КДБ, і міліцыі?

— Толькі так, толькі па закону. Хоць, як спецыяліст сувязі, павінен зазначыць, што падслухаць пры развіцці сучаснай тэхнікі любую размову, ці то тэлефонную, ці вось нашу з вамі, нескладана. За сотні метраў чалавек з невялічкім прыборам можа зрабіць гэта і без дапамогі сувязістаў. Прадбачу нават, што такі від дзейнасці ў недалёкім будучым будуць выкарыстоўваць канкурэнты — камерсанты, прамыславікі, карацей, тыя, каго цікавяць чужыя сакрэты, ідэі, на якіх можна зарабіць вялікія грошы.

Інтэрв'ю вёў Міхаіл МІХАЕВІЧ.

ХТО СТАІЦЬ, А ХТО І ПРАЦУЕ

ГОМЕЛЬ. (**У. Пернікаў**). То тут, то там чуеш адно і тое ж: завод спыніўся, фабрыка прастойвае — неймаверныя цяжкасці з пастаўкай матэрыялаў, сыравіны, камплектуючых.

Але вось праблеск: пры ўсіх гэтых эканамічных катаклізмах завод станочных вузлоў налягае на выпуск новай прадукцыі. У студзені ён вырабіў 70, а ў лютым — 81 радыяльна-свідравальны станок і адправіў іх не толькі на ўнутраны рынак, але і ў Калумбію, Венесуэлу, Тайланд.

— У сакавіку, праўда, справы значна пагоршыліся, — расказвае начальнік цэха Валерый Крантоўскі. — Падводзяць расійскія пастаўшчыкі, якія парушаюць дагавор адпраўкі камплектуючых.

Але завадчане не разгубіліся і наладзілі вытворчасць некаторых з іх у сябе. Больш таго, яны пачалі паралельна асвойваць яшчэ адзін від станкоў — настольна-свідравальных, які, па ўсім відаць, таксама будзе карыстацца немалым попытам у насельніцтва. У красавіку намечана вырабіць 50 такіх станкоў.

Малюнак Мікалая СЯЎЛЮКА.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

На думку М. Гарбачова, сустрэча кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц СНД у Кіеве не дала чаканых вынікаў. Па словах экс-прэзідэнта, самае небяспечнае зараз — разрываць славянскі свет на часткі. СНД не здольна стварыць трывалыя палітычныя інстытуты. Лідэры ж краін кіруюцца асабістымі амбіцыямі, а эканоміка развальваецца, заявіў ён карэспандэнтам газеты «Вашынгтон пост».

Газета «Правда» пачне два разы на месяц выходзіць у Парыжы. Яе рэдактар — уласны карэспандэнт рэдакцыі ў Францыі У. Бальшакоў. Невядома, адкуль узялася валюта на выданне газеты ў Парыжы, затое добра вядомыя густы яе рэдактара — спецыяліста па ідэалагічнай барацьбе з радыёгаласамі, сіянізмам, абароне міжнароднага камунізму. За гэта яму прысуджаліся розныя прэміі, ён удастоены звання заслужанага дзеяча мастацтваў Дагестанскай АССР.

Дырэктар ЦРУ ў выступленні перад студэнтамі паведаміў, што галоўнай задачай яго ведамства з'яўляецца назіранне за развіццём сітуацыі ў былым СССР. Яму пагражаюць крызіс, інфляцыя, міжнацыянальныя канфлікты і ў перспектыве — буйныя беспарадкі. Да таго ж былы Саюз валодае магутным ядзерным патэнцыялам, і найбольш сучасныя ракеты накіраваны на ЗША.

«БІ-БІ-СІ»

Падрабязнасці жыцця каралеўскай сям'і вельмі цікавяць брытанцаў: хто ажаніўся, каго з кім «застукалі» і г. д. Каралеве Лізавеце не пашанцавала ў сэнсе выбару яе дзецьмі спадарожнікаў і спадарожніц жыцця. Адна дачка разышлася з мужам, другая таксама мяркуе скасаваць шлюб, а цяпер і сын, як пішуць газеты, магчыма таксама хутка стане халасцяком. Усе гэтыя падрабязнасці актыўна абмяркоўвае прэса.

РАДЫЁ ШВЕЦЫІ

Начальнік лабараторыі марской біялогіі вядомы шведскі прафесар лічыць, што на дне Балтыкі затоплена баявых снарадаў з ядавітымі рэчывамі ў 10 разоў больш, чым меркавалася раней.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

У ЗША аб'явіўся вынаходнік, які прыдумаў канструкцыю прынцыпова новага аўтамабіля. Ён будзе рухацца бокам, хуткасць зможа развіць за секунду да 96 кіламетраў у гадзіну, а тармазны шлях пры гэтым скароціцца ў некалькі разоў. Але вынаходнік скардзіцца на гіганцкія карпарацыі, якія не хочуць мець канкурэнтаў і страчваць мільярдныя прыбыткі, а таму не даюць ходу новай машыне.

Кароль Саудаўскай Аравіі Фахт выключыў магчымасць правядзення ў краіне свабодных выбараў і ўкаранення дэмакратыі заходняга ўзору. Па яго словах, дзяржава мае сваю ісламскую ідэалогію, у сістэме якой няма месца свабодным выбарам.

Факт прызнання рэжыму Наджыбулы шэрагам былых савецкіх сярэднеазіяцкіх рэспублік гаворыць аб тым, што яны не хочуць, каб да ўлады ў Афганістане прыйшоў урад ісламскіх фундаменталістаў. На погляд амерыканскіх спецыялістаў, у гэтым ёсць і віна саміх маджахедаў, якія сваімі сваркамі, спрэчкамі і бойкамі адштурхоўваюць ад сябе нават прыхільнікаў.

У Туле выкрыта злачынная група, якая крала на заводах дэталі, збірала аўтаматы Калашнікава і прадавала іх у Закаўказзі па 90 тысяч рублёў кожны. Выпрабаванні зброі праводзіліся ў лесе.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

У сувязі з блакадай Азербайджанам Арменіі апошняя панесла страты на мільярды рублёў. 8 мільярдаў Арменія страціла ў 1990—1991 гг. і 6 мільярдаў — за першыя два месяцы гэтага года.

Зараз Іран спрабуе набыць ва Усходняй Еўропе сотні танкаў, ён імкнецца стаць вядучай краінай у рэгіёне Персідскага заліва, але Тэгерану наўрад ці ўдасца стварыць атамную бомбу да 2000 года.

Рэактары, якія зараз эксплуатуюцца на атамных станцыях СНД,— гэта старыя ўстаноўкі, якія пабудаваны пераважна ў канцы 60-х гадоў. Яны не вызначаюцца асаблівай якасцю, як, дарэчы, і ўсё астатняе, што выраблялася ў грамадзянскім сектары СССР. Яны не адпавядаюць існуючым міжнародным нормам. Сёння лагічным было б спыніць эксплуатацыю ўсіх небяспечных установак, але Расія на гэта не пойдзе, бо зараз яна выпрацоўвае электраэнергіі на 20 працэнтаў менш неабходнага. Таму Захаду прыйдзецца фінансаваць рэстаўрацыю гэтых установак.

Еўрапейскае супольніцтва ўсё больш рэзка выказвае незадаволенасць урадам Турцыі з-за падаўлення курдскай меншасці з дапамогай бомбаў і танкаў. З такім падыходам краіне няма чаго рабіць у Еўрапейскім доме.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

ЗАМЕЖЖА

З'ЯЎЛЕННЕ ЎВАСКРЭСЛАГА З МЁРТВЫХ

Пра біблейскае цуда ўваскрашэння Лазара з мёртвых нагадвае гісторыя, што здарылася ў нашы дні ў Ірландыі. 57-гадовы Майкл Джозеф Кірбі, пахаваны ў кастрычніку мінулага года ў родным горадзе Тыперэры на поўдні краіны, «ажыў», да невыказнага здзіўлення сваіх сваякоў і суседзяў.

Год назад Майклам авалодала «ахвота да перамены месц», і ён накіраваўся ў Лондан, маючы намер правесці там астатак жыцця. Аднак міналі тыдні, а ў сваякоў, што жывуць у брытанскай сталіцы, Кірбі так і не паявіўся. Устрывожаныя дамачадцы ў Тыперэры звярнуліся да паліцэйскіх улад з заявай аб знікненні старога, тыя ўстанавілі кантакт з лонданскімі калегамі. І калі ў адзін з восеньскіх дзён мінулага года лонданскія «бобі» выцягнулі з Тэмзы труп тапельца, сваякі Кірбі з болем у сэрцы пазналі ў ім знікшага бацьку сямейства.

Тапелец быў урачыста пахаваны ў фамільным склепе на могілках Тыперэры. І можна ўявіць сабе здзіўленне дачкі «нябожчыка», калі на адной з гандлёвых вуліц Лондана яна, што называецца, нос у нос сутыкнулася з... памёршым бацькам!

Думаецца, ім будзе што расказаць адзін аднаму. Узнікае, аднак, пытанне, хто ж тады той чалавек, якога аплакала ў кастрычніку сямейства?

РЭДКАЯ ЗНАХОДКА

Гэта шасцідзесяцісантыметровая медная фігура нядаўна знойдзена на старажытных могілках у Перу. Рэдкая знаходка дазволіла археолагам удакладніць эпоху самабытнай і высокаразвітой культуры індзейцаў мачыка. Цяпер існаванне гэтай культуры адносіцца да апошніх стагоддзяў перад пачаткам нашай эры.

«БЕЛЫ ПІГМЕЙ» З ПАРЫЖА

БРАЗЗАВІЛЬ. Услаўлены паэтамі Парыж на дрымучы трапічны лес прамяняў Мішэль Куртуа, вырашыўшы стаць з француза пігмеем. 20 гадоў назад Мішэль прыехаў у Афрыку і пачаў працаваць тапографам у Камеруне, але здымачныя работы яму хутка надакучылі, і ён зрабіўся прафесіянальным паляўнічым. У 80-х гадах Мішэль перабраўся ў непралазныя лясы на поўначы Конга, дзе сустрэўся і пасябраваў з пігмеямі. Уклад жыцця «маленькіх лясных чалавечкаў» прыйшоўся даспадобы яго рамантычнай натуры.

У маляўнічым кутку на паўночным усходзе Конга, на беразе возера целе, ён знайшоў сабе спадарожніцу жыцця. Мішэль жыве ў згодзе і каханні з жонкай Мары, ці Маджонда на мове ляснога племені. Іх дачку Патрыцыю пігмеі таксама завуць на свой лад — Эмбонга, г. зн. «пантэра». Мішэль задаволены сямейным жыццём і не збіраецца вяртацца ў Францыю.

У Конга яго называюць «белым пігмеем». Яго жыццё паказвае, што для кахання розніца ў колеры скуры і дзяржаўныя граніцы зусім не перашкода. Нездарма ён носіць такое прозвішча. Бо па-французску Куртуа азначае «галантны», «куртуазны».

...І БОГ ДАПАМОГ

МАСЕРУ. Кадайсія Рамсур стала першай жанчынай у гісторыі Маўрыкія, якая дажыла да ста гадоў. Цяпер у астраўной дзяржаве ў Індыйскім акіяне жывуць 17 мужчын, адсвяткаваўшых векавы юбілей.

У першы раз бацькі, у адпаведнасці з мясцовымі звычаямі, выдалі яе замуж чатырохгадовай дзяўчынкай. Аднак неўзабаве, надарваўшыся на рабоце на цукровых плантацыях, 46-гадовы муж памёр, так і не паспеўшы пазнаць мяне, расказала К. Рамсур. Другое вяселле адбылося, калі ёй было 18 гадоў. Ад новага мужа на свет з'явіліся 14 дзяцей.

Напэўна, менавіта таму, што ў нашым доме ніколі не было мяса і я ўсё жыццё ела адну агародніну, якую вырошчвала сама на сямейным агародзе, мне ўдалося пражыць цэлую сотню гадоў, гаворыць юбілярка. У жыцці мне дапамагалі добрыя людзі і Бог, а ў апошні час—ачышчаючыя душу рэлігійныя тэлеперадачы.

По матэрыялах інфармацыйных агенцтваў і друку.

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

ПАРАДАВАЛІСЯ...

АСІПОВІЧЫ (І. СЦЯПУРА). Аштаб Джабараў і Міхаіл Радовіч прыехалі ў Беларусь не на экскурсію. Накуплялі гасцінцаў амаль на 10 тысяч рублёў і, чакаючы ў Асіповічах цягніка «Мінск —Адлер», радаваліся набытым пакупкам. Але калі іх багаж пры пасадцы праверылі работнікі КПП станцыі, то гасцям з поўдня стала сумна: мытнікі выявілі скрынку масла, 14 пачкаў парашку «Універсал», 13,5 кг кавы ў зярнятах. Джабараву і Радовічу давялося здаць свой груз. Народны суд горада Асіповічы і раёна аштрафаваў іх на 5 тысяч рублёў. А тавар быў канфіскаваны і перададзены для рэалізацыі ў гандлёвую сетку.

НІ «АСТРЫ», НІ ШТАНОЎ

Раней судзімы кааператар Р. без усялякага сораму і хоць якой-небудзь долі міласэрнасці пакваліўся на тытунь інваліда другой групы Ф., забраўшы ў апошняга... пачак «Астры». А трое яго «калег» (таксама кааператары), адзін з якіх раней судзімы за грабеж, літаральна распранулі адзінаццацікласніка З., завёўшы яго ў туалет кафэ «Няміга». Пакуль высвятляецца, у чыёй «геніяльнай» галаве нарадзілася думка не пакідаць яго голым. Але факт застаецца фактам — «дабрадзеі» выдзелілі сваёй ахвяры штаны «больш простыя».

НАВОШТА МЕДЫКІ

ЖЛОБІН. Калі ў бальніцу ў цяжкім стане была дастаўлена 37-гадовая калгасніца Л. Л. і медперсанал пачаў змагацца за яе выратаванне, урачы пацікавіліся, хто так няўдала зрабіў ёй аборт. Высветлілася: яе знаёмая, таксама калгасніца, якая ўзяла на сябе ролю як урача-гінеколага, так і акушэркі. Вядзецца следства.

У. ПЕРНІКАЎ.

Незалежнасць— не крык аб незалежнасці

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

— Каб убачыць, што гэта зусім не так, дастаткова патрымаць у руках само Пагадненне аб асамблеі, — сказаў у кароткім інтэрв'ю «Звяздзе» член рабочай групы нарады Дзмітрый Булахаў. — Паглядзіце, у якой мяккай, некатэгарычнай форме складзены дакумент. Ён дае кожнай дзяржаве вялізныя магчымасці для выказвання нацыянальных, дзяржаўных інтарэсаў. Таму, на маю думку, ужываць у адносінах да асамблеі словы «нейкі цэнтр» — проста несур'ёзна. Галоўнае — не выхопліваць назву, каб потым рабіць нейкія палітычныя спекуляцыі, а аналізаваць сукупнасць усіх палажэнняў, бачыць сутнасць.

Чым стане асамблея на справе, пакажа час, падрыхтаванасць і ступень жадання яе ўдзельнікаў крочыць да дэмакратычных, сучасных форм супрацоўніцтва, правераных іншымі дзяржавамі. Магчыма, з цягам часу да яе далучацца іншыя, магчыма, «разбягуцца» і сённяшнія — калі груз учарашніх крыўд і схем акажацца непадольным.

Супярэчнасцей, аснова якіх закладзена яшчэ ў час існавання былога Саюза, нямала, і важна знайсці методыку іх вырашэння—такую, каб не ўцягваць у канфлікты народы. Многа пытанняў у адносінах да ўласнасці былога СССР. Калі Расіі належыць грашовы станок, пыталіся на прэс-канферэнцыі, то ці належыць Казахстану Байканур?

— І адно, і другое, — сказаў лідэр ВС Казахстана, — павінна належаць СНД. Адказ дакладны, але на справе не ўсё так проста. А як тыя дзяржавы, што ў СНД не ўвайшлі?

Лічыць — бадай, наш самы любімы занятак. На той жа прэс-канферэнцыі было і такое пытанне: а колькі будзе каштаваць стварэнне асамблеі? Вось цяперашняе пасяджэнне, напрыклад, колькі каштавала?

Серыкбалсын Абдзільдзін запэўніў: пакуль выдаткі знаходзяцца ў межах камандзіровачных расходаў. А Руслан Хасбулатаў дадаў: ва ўсякім разе, гэта будзе намнога дзешавей кошту тых сродкаў, якія просяць газеты на сваё падтрыманне. Пасля дружнага ўзрыву смеху супакоіў: будуць газетам сродкі.

Каб нашы чытачы мелі ўяўленне аб тым, які ўклад беларускай дэлегацыі ў супольную працу, перадам кароткі фрагмент нашай гутаркі з Серыкбалсынам Абдзільдзінам, Старшынёй ВС Казахстана: «Папрацавалі беларусы, — падкрэсліў Серыкбалсын Абдзілаевіч, выключна плённа — так, як прывык працаваць гэты народ». Асабліва хваліў Дзмітрыя Булахава — за высокі прафесіяналізм, уменне весці палітычную дыскусію, коратка і дакладна фармуляваць думкі. Па ўсіх пяці пытаннях наша дэлегацыя ўносіла прапановы, нямала папрацавала над праектамі. Па сакрэту мне расказалі, што Дзмітрый Пятровіч нават атрымаў запрашэнне на сталую работу ў казахскі ВС (вядома, у жартоўнай форме). Але сутнасць жарту даволі сур'ёзная: для работы на тым узроўні, на які зараз выходзяць былыя рэспублікі, патрэбны ўсебакова падрыхтаваныя, кваліфікаваныя, кампетэнтныя людзі. Гэта раней можна было ад'ехаць падалей ад дому, каб ацаніць узровень гасціннасці тых, да каго едзеш (дарэчы, у Казахстане ён даволі высокі). Сёння мала дасканальна ведаць перавагі саўны над рускай лазняй (ці наадварот). Перспектывы ў палітыцы дастануцца прафесіяналам, работа якіх падмацавана і сучаснай базай. Мне, напрыклад, было няёмка перад калегамі 15 хвілін дыктаваць матэрыял у нумар пад запіс у Мінску самапіскай — у многіх гэты працэс займаў лічаныя хвіліны: працавалі факсы.

Незалежнасць — не горды крык аб незалежнасці. Незалежнасць — праца, якая дае магчымасць быць упоравень з іншымі.

Людміла РЫЖАНКОВА, палітычны аглядальнік «Звязды».

СПОРТ

Чэмпіянат «сканаў». Наперадзе—Алімпіяда!

Закончыўся першы і, мяркуючы па ўсяму, апошні чэмпіянат Садружнасці Незалежных Дзяржаў па ручному мячу сярод мужчын. З горам папалам давёўшы яго да канца, сапернікі разышліся нібыта з мірам. Але ненадоўга: неўзабаве яны сустрэнуцца на міжнароднай арэне ў спрэчцы за еўрапейскія кубкі і медалі...

Зноў, як і ў папярэднія гады, спрэчку за ўзнагароды чэмпіяната вялі астраханскае «Дынама», спартыўны клуб Краснадарскага інстытута фізкультуры, армейцы Мінска і Масквы. Спаборніцтвы праходзілі цікава і напружана, хапала ў іх і напалу, меркантыльнасці і «ўнутраных інтарэсаў»... І хоць гэта ўсё — важна і важка, і саміх удзельнікаў, і іх настаўнікаў, і, вядомая справа, аматараў гандбола не менш хвалявала іншае: а ці ўдасца давесці чэмпіянат да фінішу?

Ужо ў разгар першынства СНД аб сваім выхадзе з яго заявілі два некалі папулярныя і моцныя клубы — Запарожскі індустрыяльны інстытут і рыжскі «Цэлтніекс». У дзесятцы вышэйшай лігі атрымаўся, такім чынам, больш чым цікавы і інтрыгуючы расклад сіл: васьмёрцы расійскіх калектываў супрацьстаялі дзве «замежныя» каманды — армейцы Мінска і Кіева. Не без падстаў выказваліся пагэтаму самыя розныя і супярэчлівыя здагадкі і меркаванні: і аб «варыянтах» у фінальнай стадыі барацьбы за медалі, і аб закулісных здзелках, і яшчэ шмат аб чым...

Не маючы пад рукамі доказаў аб тым, мела гэта месца ці не, хачу найперш зазначыць вось што: з такога незвычайнага выпрабавання адзін з флагманаў нашага гандбола апошняга дзесяцігоддзя — мінскі СКА выйшаў з гонарам. Армейцы занялі другое месца ў турнірнай табліцы і атрымаюць, такім чынам, сярэбраныя ўзнагароды. Чэмпіёнамі сталі студэнты з Краснадара, бронзавымі прызёрамі — дынамаўцы Астрахані.

Такім чынам, славутая гандбольная каманда Спартака Мірановіча ў «памёршым» ужо савецкім спорце пакінула свой адметны след. Што ж, шкада развітання з чэмпіянатамі краіны — як бы яны не называліся, пад якім сцягам не праходзілі... І нам застаецца толькі ўспамінаць хвалюючыя, поўныя драматызму і непадробнасці паядынкі мінчан са сваімі спрадвечнымі сапернікамі з ЦСКА і «Дынама» з Астрахані, СКІФА і санкт-пецярбургскай «Нявы», чэлябінскага «Палёта» і маскоўскага «Кунцава»...

А неўзабаве беларускі гандбол пачне новае, мяркуючы па ўсяму, не менш цікавае жыццё. З дня на дзень павінна адбыцца прызнанне Міжнароднай гандбольнай асацыяцыяй Беларускай федэрацыі як самастойнай. Праявіўшы яшчэ некалькі месяцаў назад нямала ініцыятывы і разваротлівасці, Спартак Міранович падрыхтаваў і прадставіў у ІГФ усе неабходныя дакументы для рэгістрацыі. Дакументы прыняты, прызнанне гарантавана. І гэта, натуральна, не выпадкова: занадта ўжо вялікі аўтарытэт мінскага СКА на еўрапейскай арэне, ды і самога Спартака Пятровіча спартыўны свет ведае вельмі добра... Так што ўжо восенню ў Беларусі пачнецца свой самастойны чэмпіянат, а лепшыя нашы каманды — і найперш, вядома ж, СКА — атрымаюць магчымасць выступаць у еўрапейскіх кубкавых турнірах.

Але да гэтага, як кажуць, трэба яшчэ дажыць. І хоць чэмпіянат СНД закончыўся, гандбольнае жыццё па-ранейшаму працягваецца. У красавіку, напрыклад, армейцы беларускай сталіцы правядуць паўфінальныя сустрэчы розыгрыша Кубка ІГФ. А там, глядзіш, недалёка і да Алімпійскіх гульняў у Барселоне.

Нашы чытачы, несумненна, памятаюць, што зборную каманду СНГ, якая будзе выступаць у Каталоніі, трэніруе ніхто іншы, як той жа Спартак Міранович. Клопатаў і спраў у яго зараз — больш чым дастаткова. Няпроста сабраць і падрыхтаваць да гэтых адказных спаборніцтваў калектыў, які б выступіў гэтак жа моцна і дастойна, як і на папярэдняй Алімпіядзе ў Сеуле, дзе нашы хлопцы заваявалі залатыя медалі. Так, многія з тых герояў спорту па-ранейшаму ў страі, толькі вось гуляюць яны практычна ўсе за мяжой. У якой яны форме, ці гатовы падтрымаць сваю ранейшую рэпутацыю, каму з іх ужо патрабуецца замена — на гэтыя пытанні знайсці адказы і прадстаіць Спартаку Пятровічу ў бліжэйшыя тры месяцы.

Думаючы аб Барселоне, Міранович, вядома ж, не толькі разлічвае на нашых замежных ваяжораў, але і ўважліва прыглядаўся да тых, хто выступаў на апошнім чэмпіянаце СНД. Сёння ў ягонай запісной кніжцы не адзін дзесятак прэтэндэнтаў на месцы ў зборнай. Радуе, што сярод іх — ягоныя выхаванцы. Па-ранейшаму адным з асноўных бамбардзіраў з'яўляецца Міхаіл Якімовіч, неблагія шанцы трапіць на Алімпіяду маюць браты Аляксандр і Андрэй Мінеўскія, Юрый Карпук, Андрэй Барбашынскі. У чэмпіянаце СНД яны зарэкамендавалі сябе няблага, так што цяпер усё залежыць ад саміх хлопцаў. Канкурэнцыю ім прадстаіць вытрымаць моцную. І ўсё ж верыцца, што сярод алімпійцаў беларускія гандбалісты будуць абавязкова.

Анатоль ФЁДАРАЎ.

Гордан БРУК-ШЭПЕРД

Дакументальны расказ пра жыццёвы шлях савецкага разведчыка, які пачаўся ў Бабруйску, а закончыўся ў Кліўлендзе.

Залаты караван містэра Блэкстана

Аляксандр Арлоў з'явіўся ў Парыжы раніцай 13 ліпеня 1938 года. У суправаджэнні жонкі і маленькай дачкі ён выйшаў з начнога поезда, які прыбыў з поўдня краіны. У той жа дзень, пасля полудня, яны паспелі ў апошні момант ускочыць у поезд, які адпраўляўся ў Шэрбур да ўзбярэжжа Ла-Манша. Перад уцекачамі быў няблізкі шлях. Францыя была толькі яго пачатковым этапам — кароткім, але жыццёва важным.

Калі Арлоў накіроўваўся ў Шэрбур, значыць, яго далейшы шлях павінен быў ісці цераз Атлантычны акіян і завяршыцца на амерыканскім беразе. Але перш чым накіравацца за ім цераз Атлантыку, паглядзім, што папярэднічала гэтаму крутому зігзагу яго біяграфіі.

У верасні 1936 года, ужо маючы за плячыма больш дзесяці гадоў адказнай работы ў АДПУ, ён атрымаў распараджэнне, якое зыходзіла ад Палітбюро: адправіцца ў Мадрыд у якасці прадстаўніка Крамля пры іспанскім рэспубліканскім урадзе. Яго галоўнае заданне заключалася ў арганізацыі там разведкі і контрразведкі, якая магла б эфектыўна процістаяць франкістам, а, значыць, італьянцам і немцам, якія стаялі за іх спінай. Дадатковая, але не менш важная задача Арлова заключалася ў тым, каб стварыць атрады для вайны ў тыле праціўніка. Па сутнасці, гэтая работа была ў нейкай ступені спецыяльнасцю Арлова: яшчэ восенню 1920 года, калі ён служыў у савецкай Дванаццатай арміі, ён ствараў такія ж партызанскія атрады ў польскім тыле.

15 кастрычніка 1936 года Арлоў ледзь паспеў з'явіцца ў сваім мадрыдскім кабінеце, як увайшоў шыфравальшчык з паведамленнем, толькі што атрыманым з Масквы. Пачаўшы яго расшыфроўваць, шыфравальшчык быў вымушаны спыніцца пасля першых жа слоў і ўручыў дэпешу разам з шыфравальнай кнігай свайму разгубленаму начальніку. Адзіная расшыфраваная фраза была вельмі кароткай і належала наркому ўнутраных спраў Яжову: «Перадаю вам асабістае распараджэнне гаспадара». Згодна з дзеючай інструкцыяй «асабістыя распараджэнні гаспадара» павінны былі расшыфроўвацца ў кожным выпадку асабіста адрасатам, а не тэхнічнымі супрацоўнікамі. Гэта перасцярога тлумачылася тым, што «гаспадар», г. зн. Сталін, часта ўскладаў на кіраўнікоў сваёй замежнай агентуры вельмі далікатныя даручэнні. Так было і на гэты раз. У расшыфраванай Арловым дэпешы гаварылася:

«Сумесна з паўпрэдам Розенбергам арганізуйце па ўзгадненню з Кабальера, кіраўніком іспанскага ўрада, адпраўку залатога запасу Іспаніі ў Савецкі Саюз. Выкарыстайце для гэтай мэты савецкае судна. Аперацыю трэба правесці ў абсалютнай тайне.

Калі іспанцы запатрабуюць ад вас распіскі, адмоўцеся, паўтараю, адмоўцеся падпісваць які б там ні было дакумент і растлумачце, што фармальная распіска будзе выдадзена Дзяржбанкам у Маскве.

На вас ускладаецца персанальная адказнасць за поспех гэтай аперацыі. Розенбергу адпаведна паведамлена».

Тэлеграма была падпісана кодавым імем Сталіна — «Іван Васільевіч».

У звычайны час і ў нармальнай абстаноўцы такое распараджэнне, магчыма, было б і не выканана. Але дадзены момант не мог лічыцца «звычайным». Ваеннае становішча рэспубліканцаў у гэтыя дні няспынна пагаршалася. Сілы Франка знаходзіліся ўсяго ў некалькіх дзесятках кіламетраў ад Мадрыда. Цывільнае насельніцтва ўжо пачало пакідаць сталіцу, і, відаць, урад рыхтаваўся пайсці за сваімі грамадзянамі.

З другога боку, якую б жорсткую пазіцыю ні заняў у гэтым пытанні ўрад рэспубліканскай Іспаніі, Арлову нічога не заставалася, як усімі сіламі дабівацца свайго. Сталінская тэлеграма мела пагражальны змест: «На вас ускладаецца персанальная адказнасць». Сталін не выпадкова выбраў Арлова для правядзення гэтай небывалай акцыі, і той добра разумеў, што яго чакае, калі ён уздумае ўхіліцца ад выканання загаду.

Таму Арлоў, не губляючы часу, адправіўся з атрыманай дэпешай да паўнамоцнага прадстаўніка СССР у Іспаніі Розенберга. У далёкім кутку прасторнага розенбергаўскага кабінета сядзеў без справы сумны шыфравальшчык, а сам паўпрэд у поце чала расшыфроўваў толькі што атрыманую сталінскую тэлеграму таго ж зместу.

На наступны дзень і адзін і другі накіраваліся да тагачаснага міністра фінансаў рэспубліканскага ўрада Хуана Негрына (у далейшым ён змяніў Кабальера на пасадзе прэм'ер-міністра) і азнаёмілі яго са сталінскай «прапановай», пераказанай у наўмысна мяккіх пераканаўчых танах. З дапамогай Негрына трэба было ўгаварыць урад Іспанскай рэспублікі даверыць увесь залаты запас нацыі Сталіну на той падставе, што «ў Маскве гэтае золата будзе ў поўнай бяспецы». Чакаўся няпросты і нялёгкі абмен думкамі, можа, нават рэзкія спрэчкі.

Аднак Негрын дазволіў сябе ўгаварыць на дзіва лёгка. Пазней, ужо знаходзячыся ў ЗША, Арлоў прызнаў, што яны з Розенбергам «былі проста збянтэжаны» такой падатлівасцю іспанскага боку: тут жа добра разумелі, што золата, дастаўленае ў Маскву, акажацца там у поўнай бяспецы, настолькі поўнай, што яму не будзе пагражаць нават вяртанне дамоў. Але, відаць, Негрын разважыў, што няхай аб гэтым баліць галава ў наступных іспанскіх кіраўнікоў.

Цяпер, калі дыпламатычны бок пытання быў вырашаны, у Арлова была не менш цяжкая задача: як даставіць да месца прызначэння такі груvасткі і каштоўны груз?

Рашэнне прыйшло само па сабе. Калі Негрын ветліва спытаў, колькі іспанскіх салдат спатрэбіцца прыцягнуць для правядзення такой працаёмкай аперацыі, Арлоў заявіў, што ніколькі. Ён паклапоціцца аб тым, каб у гэтай аперацыі былі выкарыстаны савецкія байцы.

У іспанскія парты толькі што прыбылі марскім шляхам вялікія партыі савецкіх танкаў. Само па сабе гэта лічылася «дзяржаўнай тайнай», таму што афіцыяльная савецкая дапамога рэспубліканскай Іспаніі абмяжоўвалася харчаваннем і медыкаментамі. Але ў яшчэ большай тайне трымалася тое, што разам з танкамі і самалётамі ў Іспанію прыбылі савецкія авіяцыйныя і танкавыя экіпажы. Гэта выключала неабходнасць вучыць і трэніраваць на новай і незнаёмай ім тэхніцы іспанскіх лётчыкаў і танкістаў.

Вось Арлоў і прапанаваў выкарыстаць для пагрузкі і аховы золата савецкія танкавыя экіпажы. Гэты варыянт быў, на яго думку, самым простым, эфектыўным і бяспечным. Праўда, ён быў у той жа час звязаны з рызыкай іншага роду. Арлоў папярэдзіў Негрына: калі адбудуцца якія-небудзь непрадбачаныя ўскладненні, напрыклад, калі транспарт з золатам наткнецца на засаду ці падвергнецца іншай небяспецы яшчэ ў межах іспанскай тэрыторыі, — што ж, «нашы людзі будуць адстойваць дАвераныя ім каштоўнасці да апошняй кроплі крыві». Яшчэ б — задуманае прадпрыемства яўна пахла міжнародным скандалам, не гаворачы ўжо аб унутрыпалітычных ускладненнях!

Жадаючы пры любых умовах пазбегнуць скандалу, Арлоў вылучыў такую каварную прапанову. Ці нельга, маўляў, у парадку перасцярогі, на выпадак, калі прадпрыемства чамусьці сарвецца і стане здабыткам галоснасці, паказаць справу так, што гэта зусім не Саветы спрабавалі завалодаць залатым запасам Іспанскай рэспублікі, а зусім іншыя сілы? Дапусцім, англічане ці амерыканцы? Сам ён даволі добра размаўляў на англійскай мове, так што напрошвалася думка забяспечыць яго фальшывым пасведчаннем, паўнамоцтвамі, якія зыходзілі б, скажам, ад Англійскага банка ці Нацыянальнага банка Амерыкі... Негрын палічыў ідэю выдатнай. Такім чынам, Аляксандр Арлоў пусціўся ў гэтае рызыкоўнае прадпрыемства ў якасці «містэра Блэкстана» з Нацыянальнага банка Амерыкі, якога быццам сам прэзідэнт Рузвельт накіраваў у Іспанію з заданнем перавезці залаты запас Іспанскай дзяржавы ў Вашынгтон.

Сталін быў майстрам падману і правакацый, але нават яму не прыйшло ў галаву, што ў дадзеным выпадку лепш за ўсё замаскіраваць сваіх людзей пад прадстаўнікоў пабочнай дзяржавы. Арлоўскі трук, несумненна, атрымаў яго адабрэнне.

Заставалася вырашыць чыста тэхнічныя пытанні перавозкі грузу. Золата даўно ўжо было вывезена з Мадрыда і захоўвалася ў глыбокім тыле рэспубліканцаў, у Картахене, у пячоры на схіле горнага хрыбта, які навісаў над картахенскім портам. «Містэр Блэкстан» прыбыў сюды ў суправаджэнні сеньёра Мендэса Аспе, кіраўніка іспанскага казначэйства, які быў адным з пяці іспанцаў, азнаёмленых з тайнай і «адказных за выдатнае правядзенне аперацыі» з іспанскага боку.

Увайшоўшы ў гэтую іспанскую «пячору Аладзіна», Арлоў быў здзіўлены тым, што ўбачыў. Настолькі ўнушальна выглядала тое, што да гэтага часу насіла для яго абстрактную назву «дзяржаўнага залатога запасу». Але ў той жа час ён і жахнуўся: які ж ён грувасткі, гэты груз! Сапраўды, у пячоры было схавана амаль шэсцьсот тон жоўтага металу, што ў вылічэнні 1936 года складала 600—700 мільёнаў долараў.

Хоць савецкія танкісты былі гатовы неадкладна пачаць перакідванне скрынь да прычала, Арлоў палічыў, што ім лепш даручыць больш адказныя функцыі — ахоўваць і ўзважваць золата перад тым, як яго пагрузяць у судовыя трумы. Ён папрасіў выдзеліць яму шэсцьдзесят іспанскіх матросаў для выкарыстання іх у якасці грузчыкаў і неадкладна атрымаў іх. Вядома, ад іх немагчыма было скрыць, з якім грузам яны маюць справу, але яны лічылі, што золата перакідваецца з Картахены дзеля большай бяспекі ў якісьці іншы іспанскі горад, назва якога па зразумелых прычынах захоўваецца ў глыбокай тайне. Арлоў не палічыў патрэбным пераконваць іх у адваротным.

Адначасова ён вырашыў парушыць сталінскае ўказанне аб тым, што золата павінна быць пагружана на якое-небудзь адно з савецкіх суднаў. Улічваючы вялікую каштоўнасць грузу, ён размеркаваў яго паміж чатырма суднамі — добра, што ў Картахену прыйшоў пад канвоем ваенных караблёў цэлы караван савецкіх суднаў, які даставіў шмат зброі і баявой амуніцыі. Такое рашэнне ўскладняла праблему аховы грузу ў шляху, але, з другога боку, значна зніжала рызыку яго поўнай страты.

Пагрузка заняла трое сутак. Судны выстраіліся ўздоўж лініі прычала; кожны вечар з наступленнем цемры грузавікі адзін за адным падганяліся прама пад суднавыя лябёдкі.

Удзень іспанскім і савецкім удзельнікам аперацыі забаранялася высоўваць нос з пячоры. Там ім прыйшлося перажыць крытычны момант: на другі дзень работы германскія пікіруючыя бамбардзіроўшчыкі зрабілі некалькі жорсткіх налётаў на порт. Між тым у пячоры, якая знаходзілася па суседству са скарбніцай, размяшчаўся склад боепрыпасаў рэспубліканскай арміі. Калі б сюды трапіла хоць адна бомба, ад залатога запасу нічога не засталося б, а яго абаронцы і вартаўнікі, уключаючы і самога Арлова, ператварыліся б у кучку попелу.

Арлоў між тым не страціў самавалодання і патрабаваў працягваць пагрузку, тлумачачы гэта тым, што чатыры савецкія судны, якія чакалі груз у порце, падвяргаліся яшчэ большай небяспецы. Але Аспе, які чамусьці вельмі нерваваўся яшчэ да налёту бамбардзіроўшчыкаў, цяпер і зусім не мог валодаць сабой. Ён проста ўцёк, прыслаўшы замест сябе кагосьці з падначаленых, каб працягваць падлік скрынь.

З гэтым падлікам, дарэчы, была звязана нейкая загадка. На трэцюю ноч, калі пячора нарэшце апусцела, паводле запісаў Арлова налічвалася 168 рэйдаў, зробленых у агульнай складанасці грузавікамі, і 7.900 перавезеных скрынь золата. Іспанскі бок налічыў на сто скрынь менш—7.800. Арлоў мудра вырашыў не губляць часу на высвятленне прычын гэтага разыходжання і абмежаваўся тым, што паведаміў аб ім тэлеграмай у Маскву. Паколькі яго лічба была вышэй, яму не было чаго баяцца.

(Працяг будзе.)

ПАВАЖАНЫЯ ДЫРЭКТАРЫ ЗАВОДАЎ, КІРАЎНІКІ АРГАНІЗАЦЫЙ І АБ'ЯДНАННЯЎ, МАЛЫХ І СУМЕСНЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ!
ПАВАЖАНЫЯ ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ!

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЎСТАНАВІЦЬ І ПАШЫРЫЦЬ ДЗЕЛАВЫЯ СУВЯЗІ БЕЛАРУСКІХ І ЗАМЕЖНЫХ ПАРТНЕРАЎ, АКТЫЎНЫ МІЖРЭГІЯНАЛЬНЫ ТАВАРААБМЕН, ПРАВЕСЦІ ПЕРАГАВОРЫ АБ СУМЕСНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ З ІНАФІРМАМІ, ЗНАЙСЦІ ВЫГАДНЫЯ КРЫНІЦЫ ДЛЯ РЭАЛІЗАЦЫІ СВАІХ РАСПРАЦОВАК ТАВАРАЎ І ПАСЛУГ,

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ
запрашае Вас прыняць актыўны ўдзел

у міжнароднай выстаўцы ў г. Варшаве

19 — 25 мая 1992 г.

У праграме прадугледжана работа «БІЗНЕС-КЛУБА» прадстаўнікоў польскіх фірм.

Аплата за ўдзел робіцца ў рублях і СКВ і складае ад 3 да 5 тысяч рублёў плюс 20 долараў (па папярэдняму разліку).

У суму рэгістрацыйнага збору ўваходзяць: транспартныя расходы, афармленне мытных дакументаў, расходы на арганізацыю і правядзенне выстаўкі.

Паслугі, акрамя пералічаных, можна заказаць па дадатковай дамоўленасці з арганізатарам выстаўкі.

ПРОСІМ ВАС ДА 4 КРАСАВІКА 1992 Г. ПАВЕДАМІЦЬ АБ ЗГОДЗЕ ЎДЗЕЛЬНІЧАЦЬ У ВЫСТАЎЦЫ.

ТЭЛ. У МІНСКУ: 20-74-65, 26-59-50, 20-92-03.

ДА ЎВАГІ ДЗЕЛАВЫХ ЛЮДЗЕЙ!

АТ «БЕЛАГРАПРАМБІРЖА» ЗАСНАВАЛА АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА

«Беларускі аграпрамысловы гандлёвы дом»

Яго галоўная задача — садзейнічаць насычэнню рынку таварамі народнага спажывання, забеспячэнню прадпрыемстваў, арганізацый, калгасаў, саўгасаў, фермераў, іншых грамадзян прадукцыяй вытворча-тэхнічнага прызначэння.

ДА ПАСЛУГ КЛІЕНТАЎ

БЕЛАГРАГАНДАЛЬДОМА —

шырокая гандлёвая сетка па рэалізацыі любых тавараў, аптовыя базы, транспартныя агенцтвы, кансультацыйныя цэнтры па правядзенню маркетынгавых, інжынерынгавых, юрыдычных, экалагічных, сацыяльна-эканамічных даследаванняў і экспертыз, а таксама будаўніцтва вытворчых, транспартных і сацыяльна-бытавых аб'ектаў, навучанне, падрыхтоўка і перападрыхтоўка кадраў розных галін народнай гаспадаркі рэспублікі, ажыццяўленне ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам, экспартна-імпартных і тавараабменных аперацый і многае іншае.

Запрашаем да супрацоўніцтва гаспадарчых кіраўнікоў, прадпрымальнікаў, фермераў, усіх дзелавых людзей!

НАШ АДРАС:
Мінск, вул. Казінца, дом 86, корпус 1.
Тэлефоны: 77-95-12, 77-95-92.

РАДЫЁ

1 красавіка

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.15 — «Дзелавы веснік: палітыка і эканоміка». 9.15 — «Наш красавіцкі каляндар». Літаратурна-публіцыстычная перадача. 10.15 — Р. Барадулін. «Хлопчык - усхопчык». Вершы. 10.30 — А. Якімовіч. «Кавальвярнідуб». 11.20 — «Студыя «Рэпарцёр». 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». Інфармацыйна-музычная праграма. 14.00 — «Імправізацыя на беларускую тэму». 15.15 — новыя запісы аркестраў народных інструментаў. 16.05 — В. Тарас. «Пад сузор'ем Льва». Радыёпастаноўка. 17.00 — «Джаз-хваля». Музычная праграма. 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 21.25 — М. Арочка. «Судны дзень Скарыны». Радыёспектакль. 22.30 — «Кнігалюб». Радыёальманах. 23.10 — гуманітарна - інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная».

НАДВОР'Е

31 сакавіка

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілёве — 4—6, Гомелі — 5—7, Гродна і Мінску — 6—8, Брэсце — 8—10 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак па захаду рэспублікі невялікія даждЖы. Тэмпература паветра ўначы 1-га красавіка ад 0 да 5 градусаў цяпла, 2-га красавіка ўначы 3—8 градусаў цяпла, удзень 8—13 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ТЫРАЖ «СПОРТЛАТО»

Спортлато: вынікі 13 тыражу

«6 з 45»: 28, 9, 11, 2, 10, 18.

«5 з 36»: 11, 29, 15, 9, 31.

ДА ЎВАГІ ХАТНІХ ГАСПАДЫНЬ!

РЭЦЭПТЫ

прыгатавання воцату і драджэй

у хатніх умовах вы атрымаеце за 13 руб., выслаўшы канверт са зваротным адрасам, 210033, Віцебск, а/с 47.

ПАВАЖАНЫЯ ЗАКАЗЧЫКІ!
ВКП «ТРЫВАЛ»
выpабляе
па ўказаных вамі размерах і па цэнах ніжэй за дзяржаўныя
кухонную мэблю тыпу «Вязынка».
Тэлефон у Мінску 66-43-32 (без выхадных дзён).

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ СТРАХАВАЯ КАМЕРЦЫЙНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ «СКАРБ»,

праваправаемніца Дзяржстраха Рэспублікі Беларусь,

прапануе

НАСЕЛЬНІЦТВУ, АРГАНІЗАЦЫЯМ І ПРАДПРЫМАЛЬНІКАМ

СУЧАСНУЮ, РАЗНАСТАЙНУЮ ПА ФОРМЕ І ЗМЕСТУ

ЭФЕКТЫЎНУЮ СТРАХАВУЮ АБАРОНУ.

У НАШ СУРОВЫ І ТРЫВОЖНЫ ЧАС «СКАРБ», ЯКІ МАЕ ЗНАЧНЫЯ РЭЗЕРВАВЫЯ І ЗАПАСНЫЯ ФОНДЫ,

ГАРАНТУЕ СТАБІЛЬНАСЦЬ, УСТОЙЛІВАСЦЬ І ЎПЭЎНЕНАСЦЬ.

Памятайце!

ЖЫЦЦЁ ПОЎНАЕ НЕЧАКАНАСЦЕЙ.
ПАПЯРЭДЗЬЦЕ СУТЫКНЕННЕ З ІМІ.
ПАКЛАПАЦІЦЕСЯ АБ БУДУЧЫМ СЁННЯ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

31 сакавіка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Жывыя струны». Фільм-канцэрт.
9.20. «Паны авантурысты». Мастацкі фільм.
10.45. «Зімародкі». Дак. фільм.
11.25. «Авадзень». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
12.20. «Балет Ігара Майсеева».
16.30. Экран дзіцячага фільма. «Кай са скрыні».
18.00. «Гарадзецкая цацка». Дак. фільм.
18.15. Адраджэнне. Культурна-асветная праграма.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны. (Віцебск).
19.35. Наш каментарый. «Выканалі і перавыканалі».
19.40. Трывожны старт. Агляд веснавых палявых работ.
20.25. Калыханка.
20.45. Тэлебіржа.
21.00. Творчыя партрэты. Народная артыстка Беларусі Н. Гайда.
22.00. «Паны авантурысты». Мастацкі фільм.
23.25. НІКа.
23.40. «А я ў сэрцы не змяніўся...» Вакальны цыкл А. Багатырова на вершы П. Броўкі.

1 канал. Астанкіна

10.00. Навіны (з сурдаперакладам).
10.25 Рытмічная гімнастыка.
10.55. «Тэма для пакаяння» («Беларусьфільм»). Цыкл «Зямля трывогі нашай».
11.55. С. Пракоф'еў. Сюіта з балета «Рамэо і Джульета».
12.20. «Паўднёвыя Курылы».
12.45. Гандлёвы рад.
13.00. Навіны.
13.25. Дыхальная гімнастыка.
13.40. «Перадай далей...» Мастацкі фільм.
15.05. «Казка за казкай». Мультфільм.
15.20. Дзіцячы музычны клуб.
16.00. Навіны.
16.25. Народныя мелодыі.
16.40. Дак. фільм «Ілья Сяльвінскі. Інжынеры чалавечых душ».
17.20. Хакей. Чэмпіянат СНД. Фінал. У перапынку (17.55) — Добрай ночы, малышы!
19.00. Навіны.
19.35. Мастацкі фільм «Жыццё па ліміту».
20.45. Тэлескоп.
21.15. Тэма.
22.00. Навіны.
22.25. Спартыўная гімнастыка. Міжнародны турнір «Зоркі свету-92».
23.25. «Перадай далей...» Мастацкі фільм.

Канал «Расія»

10.05. «Дзядулева дудачка». Мультфільм.
10.15. Вініхавыя джунглі.
11.00. «Малітва пра дзіцячую душу». Тэлефільм.
11.40. «Фонд «Адраджэнне расійскай вёскі».
12.00. Весткі.
14.00. Прастора плюс.
14.30. Прызнанне ў каханні.
14.45. Фестываль кантры- і фолк-музыкі ў г. Бранску. Частка 2-я.
15.40. Т. Ін. Ка.
15.55. Вольны час. «Дамашні клуб».
16.10. Калі Вам за...
16.40. Парламенцкі веснік.
16.55. Расія і свет.
17.25. Фрыстайл. Чэмпіянат і кубак Еўропы.
18.00. Весткі.
18.20. Свята кожны дзень.
18.30. Крымінальныя весткі.
18.45. «Скрыпач». В. Траццякоў. Фільм 1-ы.
19.40. М. В. Гогаль. «Нос». Спектакль Літоўскага маладзёжнага тэатра. Частка 1-я.
21.00. Весткі.
21.25. М. В. Гогаль. «Нос». Частка 2-я.
22.30. Рускае відэо. «Грамадзяне ночы».

1 красавіка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Дайце мне пець». Музычны фільм.
9.35. «Авадзень». Мастацкі фільм. 2-я і 3-я серыі.
16.20. У. Граўцоў. «Востраў надзеі і кахання». Тэлеспектакль
18.00. «Танцы на свежым паветры». Дак. фільм.
18.30. Шлях да рынку. Асіповіцкі кардонна-рубероідавы завод.
18.55. Запрашаем на дабрачынны аўкцыён бізнес-клуба «Партнёр».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гомель).
19.35. Наш каментарый. «Смеху варта».
19.40. «Жарт-крок». Гумарыстычная праграма.
20.25. Калыханка.
20.45. Гандаль-дайджэст.
21.00. Вечарынка. Забаўляльная праграма.
22.00. «Вясёлы архіварыус». Музычнае рэвю.
23.00. НІКа.

1 канал. Астанкіна

4.00. Раніца.
6.35. Мультфільмы «Па шчупаковаму загаду», «Пад адным дахам».
7.20. Дзіцячы музычны клуб.
8.00. Дак. фільмы «Працаўнікі неба», «Адзін і той жа вецер».
8.40. Хакей. Чэмпіянат СНД. Фінал.
10.00. Навіны (з сурдаперакладам).
10.20. Фермата.
10.50. Дак. фільм «Сельскія размовы».
11.20. «Правінцыяльны салон».
11.55. Як дабіцца поспеху.
12.15. Тэлемікст.
13.00. Навіны.
13.20. Сёння і тады.
13.50. «Шафёр на адзін рэйс». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
15.00. «Рок Макс». Генезіс.
16.00. Навіны.
16.20. Максіма.
16.50. «Няма праблем?»
17.30. Мастацкі фільм «Сон у руку, ці Чамадан».
18.45. Добрай ночы, малышы!
19.00. Навіны.
19.35. «Шмат шуму... і нічога». Забаўляльная праграма з удзелам М. Задорнава.
20.50. Фермата.
21.20. Мастацка-публіцыстычны фільм «Рэформа на крыві». Пра П. А. Сталыпіна. Частка 1-я.
22.00. Навіны.
22.25. Лімпапо.
22.55 «Шафёр на адзін рэйс». Мастацкі фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

6.00. Весткі.
6.20. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
6.50. Вольны час. «Калекцыянер».
7.05. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
7.35. М. В. Гогаль. «Нос». Спектакль Літоўскага маладзёжнага тэатра.
10.00. Крымінальны канал.
10.55. «Выхаванцы чыстых натхненняў...» Прэзентацыя юных дараванняў Расіі.
11.40. Сялянскае пытанне. «Зямельная рэформа».
12.00. Весткі.
14.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы)
15.00. Ключ да сусветнага рынку.
15.30. Восень жыцця.
15.45. Т. Ін. Ка.
16.00. «Далёкі Усход». Тэлеагляд.
16.45. Наш сад.
17.15. Лясы.
18.00. Весткі.
18.20. Свята кожны дзень.
18.30. Пяты куток.
19.00. «Як хаваюць у Адэсе». Мастацкі фільм.
19.10. Рэтра-эстрада.
19.20. Джэнтльмен-шоў.
19.55. Тэатральны капуснік. Вечар у тэатры-кабарэ «Лятучая мыш».
21.00. Весткі.
21.25. На сесіі ВС Расіі.
21.55 Футбол. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. «Бенфіка» (Лісабон) — «Дынама» (Кіеў).

Увага! Увага! Увага!

Адзін з буйнейшых вытворцаў фарбавальных стужак — СУМЕСНАЕ САВЕЦКА-ГЕРМАНСКАЕ ПРАДПРЫЕМСТВА «ОПТЫТЭК»

прапануе

Фарбавальныя стужкі

◆ **для прынтэраў** імпартнай і айчыннай вытворчасці — завараныя ў кальцо і ў кальцо «Мебіуса» шырынёй 6; 6,35; 8; 10; 13; 16; 25,4 мм. Даўжыня стужак у адпаведнасці з каталогам фірмы «Пелікан» (ФРГ).

◆ **Для АЦПУ** — шырыня 375 мм, 420 мм.

◆ **Для пішучых машынак** — 13 мм, 16 мм.

◆ **Для касавых апаратаў** — 40 мм, 50 мм.

АСНОВА НЕЙЛОН, КОЛЕР ЧОРНЫ.

ЯКАСЦЬ ГАРАНТУЕМ.

МЫ ЧАКАЕМ ВАС ПА АДРАСУ:
Рэспубліка Беларусь, 220114, г. Мінск, пр-т Францыска Скарыны, 157—147 а.
Тэл. (8-0172) 63-82-74, 63-57-44.
Факс (8-0172) 64-20-83.

МІНСКІ ГАРАДСКІ ЦЭНТР ЗАНЯТАСЦІ НАСЕЛЬНІЦТВА

інфармуе:

БЕЛАРУСКАМУ ЛЕСАЎПАРАДКАВАЛЬНАМУ ПРАДПРЫЕМСТВУ
патрабуюцца
сезонныя рабочыя без кваліфікацыі (мужчыны)
НА ПАЛЯВЫЯ ЛЕСАЎПАРАДКАВАЛЬНЫЯ РАБОТЫ
Ў БУРАЦІІ

на перыяд з 15 мая па 15 кастрычніка г. г.

Аплата працы здзельная.
Выплачваецца палявая дапамога.

ДАВЕДКІ ПА АДРАСУ:
220089, г. Мінск, вул. Прамая, 24
або 220005, г. Мінск, вул. Пугачоўская, 9, каб. № 2.

КАНТАКТНЫЯ ТЭЛЕФОНЫ:
25-44-65; 26-31-19; 33-05-79.

Галоўны рэдактар
У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі Уладзімір Ґойтан, намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.784. Індэкс 63.850.
Зак. № 64.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12